

Подільське СЛОВО

№2 (50/5309) П'ятниця, 14 грудня 2018 року

16 сторінок

Запросіть «районку»
у свій гім!

Вартість передплати:
на 1 рік — 240,50 грн;
на 6 місяців — 122,15 грн;
на 3 місяці — 63,70 грн.
Передплатний індекс 61357

Реформи | Медицина

Мало хто знає, але 12 грудня — день так званого універсального покриття в охороні здоров'я, про який тепер доречно згадувати і в Україні. Це, по суті, світовий стандарт надання медичних послуг, а саме, гарантований державою безкоштовний «пакет» для всіх без винятку громадян. Саме до такої моделі сьогодні наближається й Україна завдяки впровадженню медичної реформи, яка передбачає новий формат відносин між лікарем та пацієнтом. Трохи менше ніж за рік декларації з сімейними лікарями уклали 22,5 мільйонів українців, а це — більше 50% населення (між іншим, у Польщі в перший рік роботи подібної системи декларації уклали лише 10% громадян).

Водночас стала активно поширюватися інформація про те, що «непідписанти» з першого ж дня нового року будуть змушені платити за медичні послуги. Маємо запевнити, це — вигадки. У тих, хто ще не обрав собі сімейного лікаря, ще є час до червня 2019 року.

Василь Цаль:
«Вчимося
по-новому»

4

То вже платити за медпослуги чи ні?

У МОЗі запевняють — ще рано. Платні послуги запровадять не одразу і не для всіх

Первинна меддопомога безкоштовна, і крапка

Останнім часом, за даними МОЗ, деякі медичні заклади поширюють серед пацієнтів неправдиву інформацію — мовляв, для тих, хто не підписав декларацію з сімейним лікарем, його послуги з нового року стануть платними. Спонукаючи в такий спосіб якнайшвидше звернутися до конкретного закладу для підписання декларації. У міністерстві вважають, що подібні повідомлення є або відвертою маніпуляцією у конкурентній боротьбі за пацієнта, або банальним нерозумінням процесів. У відомстві наголошують: до червня 2019 року включно ті медичні заклади, які підписали договори з Нацслужбою здоров'я та почали набирати пацієнтів за новою моделлю фінансування, будуть отримувати виплати також і за тих пацієнтів, які ще не підписали декларації з лікарями, але проживають на території обслуговування даного медичного закладу. Тобто навіть якщо пацієнт ще не обрав свого лікаря «первинки», він все одно може звернутися до «свого» медичного закладу й отримати допомогу там безкоштовно. При цьому невідкладна медична допомога залишатиметься безоплатною й надалі.

Проте у відомстві рекомендують пацієнтам не затягувати з підписанням декларації, адже для лікарів встановлено ліміт — 1800 пацієнтів. А отже, місця у кращих лікарів «розбирають», як гарячі пиріжки.

КОЖЕН ДРУГИЙ УКРАЇНЕЦЬ УЖЕ ОБРАВ СВОГО ЛІКАРЯ!

Станом на 12 листопада 2018 року

Щоправда є хороша новина — у 2019-му лікарі первинної ланки за наявності ресурсів медзакладу матимуть змогу додатково «набрати» ще кількості пацієнтів. Але у відомстві зауважують, це вирішуватиме лікар.

Безоплатні послуги у вашого лікаря

Діагностика та лікування

- Консультація з будь-яких проблем із здоров'ям
- Проведення діагностики та лікування найбільш поширених хвороб
- Супровід пацієнтів із хронічними захворюваннями, допомога у виконанні медичних призначень
- Направлення за показаннями до лікарів спеціалізованої або високоспеціалізованої медичної допомоги.

Ліки

- Виписка рецептів на ліки, зокрема за програмою «Доступні ліки»

Аналізи та дослідження

- Загальний аналіз крові з лейкоцитарною формулою
- Загальний аналіз сечі
- Глюкоза крові
- Загальний холестерин
- Вимірювання артеріального тиску
- Електрокардіограма
- Вимірювання ваги, зросту, окружності талії
- Швидкий тест на вагітність
- Швидкий тест на тропонін
- Швидкі тести на ВІЛ, вірусні гепатити

Профілактичні огляди

Щороку	
Цукровий діабет	45 років і старші всі при факторах ризику
ВІЛ	14 років і старші
Туберкульоз	всі при факторах ризику
Раз на два роки	
Рак молочної залози	50-69 років при факторах ризику з 40 років

Кількість візитів до лікаря не обмежена!

Вторинна допомога: якщо без направлення, то за гроші

Тепер, що стосується вторинної допомоги — обслуговування вузькоспеціалізованими лікарями. Людей турбує питання, чи насправді з першого ж дня нового року доведеться платити за кожен візит до кардіолога, ЛОРа, офтальмолога та інших. Ні, не доведеться. Оскільки вимога платити за прийом вузьким спеціалістом «включається» лише з липня і тільки для тих, хто звернувся до лікаря самостійно, без попереднього направлення від сімейного лікаря (скільки коштуватиме такий візит, поки що невідомо — наразі лише робляться відповідні розрахунки). При цьому для пацієнтів з направленням й надалі зберігається право безоплатної консультації у вузького спеціаліста.

Додатково у МОЗі повідомляють: з липня наступного року почне діяти програма «Безкоштовна діагностика», до якої зможуть долучитися комунальні та приватні поліклініки та поліклінічні відділення у лікарнях. У програму ввійдуть понад 50 медичних послуг — аналізи, інструментальні дослідження (рентген, УЗД та інші) і консультації вузькопрофільних спеціалістів. Ці медичні послуги на 100% оплатить Національна служба здоров'я і їх можна буде безоплатно отримати виключно за направленням сімейного лікаря, терапевта чи педіатра. Пацієнт може сам обрати медзаклад, у якому отримуватиме медичні послуги за цією програмою. Головна умова — заклад має бути учасником програми, про що можна буде дізнатися за наявності наліпки «Безкоштовна діагностика» на дверях поліклініки.

А поки ж триває перехідний період, працює принцип: ті пацієнти, які вже обрали сімейних лікарів, можуть потрапити до вузьких фахівців за направленням. Ті, хто ще не визначився, можуть звернутися до будь-якого дільничного терапевта, який так само перенаправить до потрібного фахівця. Хоча на практиці пацієнти далеко не завжди зважають на нові правила, нарікаючи на подвійні черги — спочатку до сімейного лікаря, а потім до вузькопрофільного фахівця. У відомстві ж застерігають: людина без медичної освіти не може самостійно встановити собі діагноз та зрозуміти, який саме фахівець потрібен. Це — завдання сімейного лікаря. Адже, приміром, елементарне погіршення зору можуть спричинити проблеми з хребтом чи інфекційне захворювання.

Юлія ГОРБАНЬ. Київ.

Архіви —
історична
скарбниця нації

5

Сторінками
історії.
Не гідні
будувати
комунізм

6-7

До Дня
святого
Миколая

14

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль,
вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35,
25 37 59
www.lanclaas.com.ua
e-mail: office@lanclaas.com.ua

ОК ЖБК «Головацького-1» Дозвіл №ТП-11417062418 від 6 квітня 2017 р.

- задача I пускового комплексу II квартал 2019 р.
- задача II пускового комплексу II квартал 2020 р.

Багатоквартирний житловий будинок із вбудовано-прибудованими приміщеннями громадського призначення та гаражами манежно-боксівового типу по вул. Головацького, р-н 9 училища, мкр «Північний»

від 11500 грн/м²
творчі майстерні 110 м² - від 7000 грн/м²

Гаражі. Підземні паркінги.
Великий дитячий майданчик

1-кімн. - 44; 45,33 м² || 2-кімн. - 62,61; 66; 68,49 м²
3-кімн. - 82,57 м² || 2-кімн. дворівнева - 88 м²
4-кімн. дворівнева - 120 м²

тел.: 067 350-47-74, 096 749-82-78

Позиція

Щаслива родина — міцна Україна!

Під таким гаслом 12 грудня на Тернопільщині відбувся перший обласний форум сім'ї, під час якого учасники обговорили сучасні проблеми, що стоять на перешкоді належному розвитку цієї інституції в Україні — низький грошовий дохід та матеріальний рівень, дефіцит вільного часу, погані житлові умови, невлаштований побут, труднощі, пов'язані з народженням і вихованням дітей, а також загальне падіння духовності, культури, моралі — середовище, яке згубно діє на родину та дітей зокрема. Мета форуму — консолідація зусиль представників органів влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, закладів освіти і медицини задля популяризації сімейних цінностей.

У заході обмінювалися досвідом діячі про сімейного руху, організатори успішних ініціатив, духовенство, представники влади, лідери спільнот, освітяни, правозахисники й інші цікаві особистості.

«На Тернопільщині проживають близько 58 тисяч сімей, з яких 12 тисяч — багатодітні. Тому такі зустрічі, як сьогодні, повинні стати регулярними. Адже у родинх вадливо плекують сімейні цінності, та відпові голова Тернопільської ОДА Степан Барна під час відкриття форуму.

Від Тернопільського району участь у цьому заході взяли заступник голови РДА Андрій Колісник, начальник відділу молоді та спорту РДА Ганна Галич, т. в. о. директора Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді РДА Едуард Грішин, директор НВК «Мишковицька ЗОШ І-ІІІ ст. — ДНЗ» Андрій Чернець та практичний психолог цієї школи Галина Бичковська.

«Родина для кожного українця завжди була святістю, — зауважив Андрій Колісник, тому ми підтримали звернення учасників форуму до Верховної Ради зберегти чинну редакцію 31ну статтю

Конституції України, у якій декларують, зокрема, що шлюб ґрунтується на добровільній згоді чоловіка та жінки; виключити слова «сексуальна орієнтація» та «гендерна

ідентичність» з усіх законопроектів та урядових документів; заборонити пропаганду різних видів девіантної поведінки, у тому числі у формі так званих «маршів рівності», «прайдів», «гей-парадів», «фестивалів квір-культури»; ухвалити Закон Укресексуалізму»; скасувати експертизу підручників, яку здійснюють гендерні спеціалісти, бо це призводить до підризу сімейних цінностей, викривлення історичних фактів. Якщо ми хочемо запозичити щось у інших, то це має бути лише добре, цюдове, а не те, що призведе до морального занепаду та знищить родину. Гіркий досвід Європи та Америки маємо. Тож, для чого поширювати його в Україні?»

Начальник відділу молоді та спорту РДА Ганна Галич повідомила, що у Тернопільському районі є 711 багатодітних родин, де народилися та виховуються від трьох до п'ятнадцяти дітей.

Більшість з цих родин — гарні приклад виховання пібожності, патріотизму, поваги до людей. Проте є родини, які опинились у складних життєвих обставинах та потребують соціальної, психологічної й іншої

підтримки. На соціальному супроводі у відділі молоді та спорту перебуває 23 такі сім'ї, де виховується 54 дитини. На особливому обліку — 270 дітей із сімей учасників АТО та ООС, в тому числі 6 дітей із родин загиблих в АТО; приємні сім'ї. Держава в особі місцевих органів влади турбується про такі родини, допомагає при потребі матеріально та морально.

«Як свідчить сумна статистика, зі 100 сімей благополучними можна назвати лише

10. Решта — це або неповні сім'ї, або сім'ї, де хтось із батьків, чи й обоє, зловживають алкоголем, вживають наркотики. Буває, що сім'я має всі ознаки благополучної, проте діти в ній обділені увагою, батьківською любов'ю. Якає статистика дитячих суїцидів? Лише статистика дитячих суїцидів. Дитячий суїцид — словозлучення, просто неможливе за своїм змістом. Але близько 8 відсотків дітей і підлітків, у яких все ще попереду, замислюються над тим, щоб накласти на себе руки, а половина з них — робили такі спроби... Такий форум, який відбувся сьогодні, корисний тим, що можна не лише говорити про проблеми, а й запозичити цінний досвід, який допомагатиме нам у роботі», — каже Ганна Галич.

У рамках заходу відбулися пленарні заходи у двох тематичних секціях: «Потенціал релігійних спільнот та громадських організацій у захисті та розвитку інституту сім'ї» та «Інтеграція сімейних цінностей в систему освіти».

Форум «Щаслива родина — міцна Україна» ініціювали й організували комісія у справах родини УГКЦ, «Рух реформації», ГО «Колиска життя», підтримали Тернопільська ОДА, обласна та міська ради, ТРЦ «Подолляни».

Галина ЮРСА — ТРР «Джерело».

Соціальна допомога

Служба зайнятості на службі людям

Державна служба зайнятості створена в грудні 1990 року на підставі Постанови Кабінету Міністрів Української РСР від 21.12.1990 р. № 381 «Про створення державної служби зайнятості в Українській РСР» шляхом перебудови діючої на той час служби працевлаштування на спеціалізовану службу, до завдань якої належить забезпечення комплексного вирішення питань, пов'язаних з регулюванням зайнятості населення, професійною орієнтацією, працевлаштуванням, соціальною підтримкою тимчасово непрацюючих громадян.

Сьогодні державна служба зайнятості є активним посередником у ринку праці між роботодавцями і шукачами роботи, вона на безоплатній основі надає послуги із пошуку підходящої роботи та підбору персоналу, послуги з державного соціального страхування на випадок безробіття, а також здійснює виплату безробітним грошові компенсації у зв'язку з тимчасовою втратою роботи.

Чисельність незайнятого населення, що перебувало на обліку в Тернопільському міськрайонному центрі зайнятості з протягом січня — листопада 2018 року, з урахуванням нарахованих на початок року, становить 10165 осіб.

Станом на 01 грудня 2018 року на обліку в центрі зайнятості перебували 2792 незайнятих громадян з числа осіб,

що проживають в м. Тернополі та Тернопільському районі, з них статус безробітного мали 1517 осіб.

В результаті вжитих заходів з початку 2018 року за сприяння міськрайоновані 5456 незайнятих громадян.

Станом на 01 грудня 2018 року від 517 підприємств, установ та організацій, які фактично здійснюють діяльність на території м. Тернополя та Тернопільського району, наявна інформація про 1654 вільних робочих місця та вакантних посад.

Сьогодні Державна служба зайнятості — це структура, яка об'єднує центри зайнятості по всій Україні. Всі

відділення Служби працюють за єдиною схемою надання послуг. Клієнти можуть звернутися до будь-якого центру зайнятості та отримати всі передбачені законодавством соціальні послуги, пов'язані з працевлаштуванням. У Службі зайнятості створена уніфікована оперативна база вакансій, шукачів роботи та можливостей проходження професійного навчання на всій території країни. Це дає можливість розширити зону пошуку роботи для безробітних не тільки в межах району чи області, а й держави загалом.

Служба зайнятості впроваджує інноваційні підходи на засадах рекрутингу, нові он-лайн сервіси: електронна черга, електронний кабінет шукача, електронний кабінет роботодавця, он-лайн тестування на платформі з профорієнтації та розвитку кар'єри; налагоджена комунікація з роботодавцями щодо підбору персоналу шляхом електронного спілкування.

Для попередження ризиків довготривалого безробіття з січня цього року запроваджено профілювання безробітних та соціальний супровід під час та після працевлаштування за підходом кейс-менеджменту.

Служба зайнятості постійно модернізується та розвивається, дбає про вдосконалення соціального захисту українських громадян від безробіття.

На часі

У грудні та січні українці матимуть тривалі вихідні

Перші три дні відпочинку будуть на католицьке Різдво, яке на державному рівні відзначають із 2017 року. Святування припадає на вівторок, тому вихідними будуть 23, 24 і 25 грудня. Але додатковий вихідний, 24 грудня, доведеться відпрацювати в суботу, 22 грудня.

На Новий рік Україна теж відпочиватиме три дні поспіль. Так, 1 січня 2019 року припадає на вівторок. Понеділок, 31 грудня, теж буде неробочим, але його рекомендовано відпрацювати в суботу, 29 грудня.

7 січня 2019 року, в понеділок, у нашій державі святкуватимуть православне Різдво. Тому також буде три вихідних: 5, 6, 7 січня.

Тим часом у НБУ розповіли, як працюватимуть банки під час свят. Національний банк України зобов'язав банки час святчати базельський банкоматів, відкриття їх готівкою різних номіналів для обслуговування клієнтів у період Новорічних свят. Як повідомляється на сайті регулятора, 27 та 28 грудня робота системи електронних платежів НБУ буде продовжено на 2 години. 29 грудня передбачений скорочений робочий день системи — до 15:00, при цьому до 13:00 в РБФ будуть проводитися платежі лише між банківськими установами, що підпорядковані одній юридичній особі, а також платежі на користь НБУ та органів Держказначейства. 31 грудня 2018 року, а також 1, 5, 6 і 7 січня 2019 року, система електронної пошти, депозитарій Національного банку, а також системи «Сертиф» Реєстр договорів з нерезидентами працювати не будуть. 3, 4 і з 8 січня СЕП і банківська система України будуть працювати в звичайному режимі. Також повідомляється, що в період з 29 грудня 2018 до 3 січня 2019 року включно буде діяти офіційний курс гривні, встановлений Національним банком 28 грудня.

Служу народу України!

Олександр РОМАНЦОВ: «Цінність життя не в тому, скільки ти надбав, а в тому, скільком людям ти зробив добро»

11 грудня начальниці служби у справах дітей Тернопільської РДА, старшій лейтенанту бойових дій Олександру Степановичу Романцову вручено Відзнаку Президента України «За участь в антитерористичній операції».

Крім цієї нагороди, Олександр Романцов має відзнаку начальника Генерального штабу — Головнокомандувача Збройних сил України «Учасник АТО», орден «Честь і Слава» від громадської організації «Спілка бійців та волонтерів АТО «Сила України», відзнаку обласної Тернопільської обласної адміністрації «За незалежності України», від громадської організації «Спілка бійців та волонтерів АТО «Сила України».

Указом Президента України №152/2017 Олександр Романцову присвоєно почесне звання «Заслужений працівник соціальної сфери України».

Ще з юнацьких років Олександр мав чітку громадянську позицію. Був головою історичної секції товариства «Вертеп», першим головою міської організації Спілки націоналістичної української молоді, співголовою Координаційної ради студентських страйкомів під час Революції на граніті.

Олександр Романцов — першим із державних службовців у Тернопільській області за власним бажанням був мобілізований до Збройних сил України в серпні 2014 року. 9 місяців перебував у зоні АТО в Луганській області, з них 100 днів — на пе-

редовій. «Не міг спостерігати за цим по телевізору, шукати правду про те, що діється, в Інтернеті, — згадує Олександр. — Хотів піти до військового комітату ще в березні 2014-го, але тоді діяло воєнне обмеження — старших 45-ти років не мобілізували. Як тільки обмеження скасували, одягнув військову форму». Попри те, що мав армійське звання сержанта, дві вищі освіти, на війні починав із помічника

гранатометника. За рік, жартує, дослужився до гранатометника. Хто не знає, це — люди, які пересуваються на броні військових машин, тобто постійно в зоні найвищого ризику.

«Бували моменти, особливо під час артилерійських обстрілів, коли розумів, що довіряєш своє життя тільки Богу, — ділиться Олександр Степанович. — Лише тоді усвідомлюєш, що цінність життя не в тому, скільки ти надбав, а в тому, скільком людям ти зробив добро. Яким я повернувся звідти, питають мене часом. Відповідаю, що іншим. Серйознішим, із загостреним почуттям відповідальності перед усіма людьми».

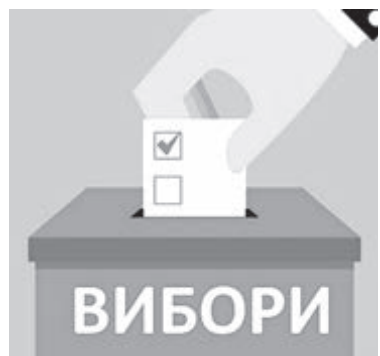
Місцеве самоврядування

Вибори у громадах

23 грудня 2018 року відбудуться перші місцеві вибори голів і депутатів Білецької та Настасівської ОТГ Тернопільського району.

Новоутворена Білецька громада об'єднала 7 сіл: Біла, Великий Глибочок, Івачів Долішній та Івачів Горішній, Ігровиця, Плотича, Чистилів. Площа об'єднаної територіальної громади — 101,3 км², чисельність населення — 9976 чоловік. Як відомо, на посаду голови Білецької громади претендують: Олег Мирославович Грушицький, 1993 року народження, висунений Тернопільською районною організацією політичної партії «Об'єднання «Самопоміч»; Василь Вікторович Конько, 1972 року народження, самовисування; Ростислав Миколайович Лапін, 1998 року народження, самовисування; Дмитро Васильович Малик, 1961 року народження, висунений Тернопільською районною організацією політичної партії «Блок Петра Порошенка «Солідарність»; Святослав Романович Півторак, 1979 року народження, висунений Тернопільською ра-

йонною організацією політичної партії «Рух нових сил Михайла Саакашвілі»; Ігор Ярославович Яциковський, 1957 рік народження, висунений Тернопільською районною організацією Радикальної партії Олега Ляшко.

На посаду голови Настасівської ОТГ зареєструвалися чотири кандидати: Наталя Григорівна Бабиш, 1969 року народження, самовисування; Петро Петрович

Воробець, 1970 року народження, самовисування, Сергій Ярославович Джинджиристий, 1962 року народження, самовисування; Микола Ярославович Злонкевич, 1973 року народження, висунений Аграрної партії України — діючий сільський голова Настасова. Крім Настасова до складу новоствореної ОТГ увійшли села Йосипівка і Мар'янівка. Площа об'єднаної територіальної громади — 44,3 км², чисельність населення — 2632 чоловік.

Також 23 грудня відбудуться довибори у Байковецькій ОТГ, яка була створена в жовтні 2015 року і об'єднала села Байківці, Гаї-Гречинські, Дубівці, Курники, Лозова, Стегниківці і Шляхтинці. У 2018 році до громади приєднались Гаї-Шевченківські, Соборне і Чернелів-Руський, мешканці яких обиратимуть цієї неділі депутатів до сільської ради Байковецької ОТГ.

Новини | Коротко про актуальне

15 грудня в Києві відбудеться об'єднаний Собор православних церков, що діють в країні, на якому буде створено Українську помісну, православно-канонічну, автономну автокефалію нової церкви, отримає її Предстоятель, якого також оберуть на цьому Соборі. Головуватиме на Соборі представник Константинопольського Митрополита Галльського Еммануїл (Адамкіс).

Міністр культури України Євген Нищук повідомив, що наступного року у зв'язку з наданням томосу в Україні буде створено ще один центральний орган виконавчої влади — Державну службу з питань етнополітики та свободи совісті. За словами міністра, на цей орган буде покладено роботу з національними меншинами. Координуватиме цей орган Міністерство культури, а проєкт щодо його створення найближчим часом буде передано на розгляд урядового комітету.

Уряд схвалив Концепцію реформування системи управління охороною праці в Україні та затвердження плану створення щодня охорони праці. Зазначене рішення ухвалене з метою створення національної системи запобігання виробничим ризикам, забезпечення ефективної реалізації права працівників на безпечні та здорові умови праці.

Уряд схвалив проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання реалізації права на додаткову відпустку учасникам бойових дій та особам з інвалідністю внаслідок війни». Зазначеним законопроектом передбачено оплату додаткової відпустки окремим категоріям ветеранів війни за рахунок коштів підприємств, призначення на оплату відпустки, та врегулювання на законодавчому рівні питання витрат на оплату такої відпустки.

Уряд працює над розширенням програми «Доступні ліки». Про це повідомив віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко. «Півтора роки тому як тільки не критикували програму «Доступні ліки», але сьогодні вона працює, і люди отримують рецептурні ліки», — сказав він. За його словами, за півтора роки дії урядової програми значно розширився перелік препаратів, які за рецептом лікаря можна отримати безкоштовно або з незначною доплатою. «Раніше було 140 препаратів, а зараз їх уже 250, — зазначив Павло Розенко. — І ми вже працюємо над тим, щоб у майбутньому розширити коло тих хвороб, за якими люди зможуть отримувати ліки безкоштовно або за цінами нижчими на 80-85 %».

Наступного року хворі на туберкульоз лікуватимуться вдома, тобто амбулаторно. Про це заявив перший заступник Генерального директора ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» Віктор Ляшко. «Україна перейде на амбулаторну форму лікування туберкульозу та помісячну оплату сімейним лікарям за результати та контрольований процес лікування хворих на туберкульоз за амбулаторною моделлю», — зазначив Ляшко.

З 2021 року Україна перейде на використання нових багатокомпонентних вакцин з ацелюлярним кашлюковим компонентом, вартість яких удесятеро вища за теперішні. Про це заявив директор Центру громадського здоров'я Володимир Курпіта на конференції з проблем вакцинації в Україні. «Ми будемо адвокатувати перед урядом збільшення цих видатків на найближчі три роки, — сказав Курпіта. — Потреба України у вакцинах пророхована до 2023 року. Враховуючи демографічні показники, ми знаємо, що близько 10 мільйонів вакцин потрібно країні та скільки це державі коштуватиме. Також, окрім закупівлі шприців для вакцинації та боксів для утилізації матеріалів, закладено 25% резервних вакцин для реагування на екстрені ситуації».

У 2019 році МОЗ України впроваджує електронні медичні записи, що мають стати першим кроком до безпаперової роботи лікарів. Електронний медичний запис — це елемент даних про пацієнта, що збирається в закладі охорони здоров'я та зазвичай зберігається в медичних інформаційних системах (МІС), якими користується цей заклад. Дані можуть збиратися в кількох закладах, і завдяки тому, що вони зберігаються в централізованій системі, в подальшому будь-який заклад охорони здоров'я та будь-який лікар можуть мати доступ до них практично в цілодобовому режимі 24/7, але в тому обсязі, який дозволив і який є необхідним для надання медичних послуг.

З 20 грудня цього року Укрзалізниця запускає новий поїзд №90/89 Львів — Перемишль. Курсуватиме він у дні підвищеного пасажиропотоку та розпочне перевозити пасажирів уже під час цьогоорічних святкових перевезень — з 20 грудня по 7 січня, згідно з графіком. Поїзд № 89 вирушатиме з Перемишля о 10:15 та прибуватиме до Львова о 13:45. Зі Львова поїзд відправлятиметься о 16:00 та прибуватиме до Перемишля о 17:46. Поїзд складатиметься з 6 купейних вагонів з місцями для сидіння 2-го класу. Вартість проїзду — близько 253 грн.

Україна поки не буде приєднуватися до Глобальної угоди про міграцію, підписаної у понеділок, 10 грудня, у Марракеші (Марокко), хоча брала активну участь у її підготовці. Позиція обумовлена тим, що в угоді не приділено достатньої уваги проблемі внутрішньо переміщених осіб, особливо нагальної для України. Водночас, українські дипломати «залишають двері відчиненими» на майбутнє. Про це повідомили у Постійному представництві України при ООН. «На нашу думку, ігнорувати таку проблему (внутрішньо переміщених осіб - ред.) міжнародна спільнота не може. Це стосується не тільки ситуації в Україні», — зауважив речник Постійного представництва України при ООН Олег Ніколенко.

Учасники урядової програми з енергозбереження «теплі кредити» економлять на комунальних рахунках. Про це заявив голова Держенергоефективності Сергій Савчук. «Більше 500 тис. сімей-учасників програми «теплі кредити», а це фактично населення цілої області країни, вже утеплюють оселі та заощаджують на комунальних рахунках від 20% до 50% та навіть більше», — каже Савчук.

16 грудня 2018 року о 12 год

в приміщенні
районного будинку культури
за адресою: м. Тернопіль, вул. Шкільна, 4

відбудеться
районне театралізоване дійство
з нагоди Дня святого Миколая

«Миколай, ти до нас завітай!»

Актуальне інтерв'ю

Василь Цаль: «Вчимися по-новому — освітні ініціативи в дії»

Добігає кінця перше півріччя навчального року, який розпочався під егідою освітньої реформи, над якою Міністерство освіти та науки працювало два роки. Був врахований досвід семи країн світу — Канади, Фінляндії, Польщі, Шотландії, Ірландії, Франції та Сінгапуру. Також уперше реформа підтримана значним фінансуванням, на неї було передбачено близько 2 мільярдів гривень. То що нового принесла реформа для школярів, їхніх батьків, педагогів? Про це — у розмові з начальником відділу освіти Тернопільської РДА Василем Цалем.

— Одне з головних нововведень полягає в тому, що діти, які пішли до школи цього року, навчатимуться 12 років, — каже Василь Зіновійович. — Але триватиме три, а не чотири роки. Важливо, що ці зміни впровадять поступово, в кілька етапів. Перший — початок освіти (4 роки), її реформа стартувала у вересні. Другий — базова середня освіта (тривалість 5 років) розпочнеться з 1 вересня 2022 року, коли цьогогорічні першокласники підуть у п'ятий клас. Третій — профільна освіта, триває три роки (з 1 вересня 2027 року, коли вони підуть у 10 клас), яка складатиметься з двох рівнів — профільна школа академічного та професійного спрямування. В академічному класі учень зможе поглибити свої знання та вступити до закладу вищої освіти. У професійному — паралельно із загальною середньою освітою школярі опануватимуть першу професію.

Тому повторююсь, що загальна тривалість навчання разом із отриманням вищої освіти не зміниться. Нова українська школа дозволить перейти від чотирирічного бакалаврату в заклад вищої освіти до трирічного з більшістю спеціальностей.

— То, виходить, що, крім цьогогорічних першокласників, інших школярів реформа освіти не торкнулася?

— Так, лише першокласників, які охоплені програмою «Нова українська школа». Ті, що нині у другому – одинадцятих класах, навчатимуться за звичною програмою, але це не означає, що вони будуть якимось чином обділені. Для всіх учнів реформа передбачає створення нового освітнього простору, який мовивує до навчання. Над цим вже цього року попрацювали у деяких школах Тернопільського району. У Почапинцях, наприклад, стіни фасаду побілили не у звичні пастельні, а у веселкові кольори. Це стосується ідалень, коридорів, навіть туалетів. Учитель Березовиці, піднімаючи сходи, мовив, що піднімати іноземні слова та вирази, в Острові — математичні формули, у Довжанці для молодших школярів намалювали ігри на підлозі. Багато цікавинок придумали для учнів у Великобірківській гімназії та інших школах.

— Що нового у навчальних програмах, оцінюванні учнів?

З 1 вересня цього року 1–4 класи навчаються за новим навчальним планом. Згідно з ним, у першому класі більше годин (315 замість 272) буде приділено вивченню мови та літератури й математики (140 замість 136). На предмети «Громадянськість та історія», «Природознавство», «Суспільство і інформатика» передбачено 140 годин, а фізкультури стане менше (105 годин замість 136).

У 2–4 класах також зростає кількість годин математики, мови та літератури. Збільшаться години історії. Фізкультурою діти займатимуться стільки ж, скільки й у першому класі. Порівняно з першим класом, удвічі збільшаться додаткові години для вивчення предметів.

Змінилися також оцінювання та домашні завдання в початкових класах. У першому класі додому дітям взагалі не задають, у другому — за рішенням керівництва школи, але щоб це займало у

школярів не більше 45 хвилин. У 3–4 класах домашнє завдання вже задаватимуть, на нього в дітей має йти максимум 1 година 30 хвилин. Крім того, в 1–2 класах будуть включено вербальне оцінювання, тобто оцінюватиметься процес навчання, а не результат. У 3–4 класах до цього додається підсумкове оцінювання.

— Багато критики з боку батьків стосовно підручників і навчальної програми для першокласників.

— Такі дзвінки були і до мене особисто. Батьки вважають, що завдання для дітей не відповідають віковому рівню. Річ у тім, що Міністерство освіти на цьому етапі дозволило школам автономно вибирати підручники та програми.

— З якими ще труднощами довелось зіткнутися, навчаючись по-новому?

— Як сказав хтось із батьків, першокласників трудніше не торкнулися (усміхається). Вони радісно прийняли до школи з великим бажанням навчатися. Важливо зберегти цей благородний порив до випускного класу. Основна трудність у тому, що наша промисловість не була готова до таких масштабних замовлень підручників, дидактичних матеріалів, обладнання, меблів. При нагоді хотів би щиро подякувати від імені педагогів та батьків голові Тернопільської РДА Олександрі Романівській, депутатам районної ради Андрію Галайку, депутатам районної ради, сільським і селищ-

ним головам за розуміння, співпрацю, за те, що посприяли наданню коштів з районного бюджету, дали субвенцію з сільських бюджетів на реалізацію проекту «Впровадження Державного стандарту початкової загальної середньої освіти цього року було закуплено дидактичні матеріали, мультимедійну техні-

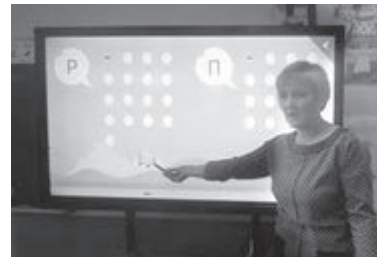
суму 288 894 грн (субвенція з державного бюджету), 8 проекторів на суму 160 000 грн (кошти районного бюджету), 9 ламинаторів на суму 18 000 грн (кошти районного бюджету), 26 принтерів «3 в 1» на суму 154 960 грн (кошти районного бюджету), 8 мережевих фільтрів на суму 1 600 грн (кошти районного бюджету), інтерактивну дошку «SMART» на суму 40 500 грн із субвенції Івачеводільської сільської ради та інтерактивну дошку «SMART» для НВК «Великобірківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів гімназія ім. Степана Баялона» на суму 93 000 грн (кошти районного бюджету). Сумарно на закупівлю матеріалів та предметів для «НУШ» було спрямовано понад 2 млн грн. А загалом на розвиток освіти у Тернопільському районі цього року було надано 65 095 158,00 грн освітньою субвенцією, 19 761 440,00 грн додаткової дотації на оплату праці з нарахуваннями та оплати енергоносіїв; з Тернопільського районного бюджету спрямовано 53 182 050,20 грн та 2 525 216,80 грн — із сільських бюджетів.

— Чи можна говорити нині про якісь досягнення, може, щось ще не вдалося?

— Говорити про досягнення проекту «Нова українська школа» можна буде за підсумками навчального року, а ще краще — через 12 років, коли сьогоднішні першокласники закінчать школу. Найбільше досягнення — це наші вчителі початкових класів, які з 1 вересня, не маючи всіх дидактичних матеріалів та підручників, зуміли організувати навчальний процес згідно з вимогами «Нової української школи». Благо, що є мережа Інтернет, де була вся інформація.

— До речі, де відбувалася відповідна підготовка вчителів, скільки тривала?

— Ще з серпня 2017 року розпочався впровадження проекту «Новий освітній простір», що передбачає докорінну модернізацію шкільного середовища. Реалізації цього проекту підпорядковувалася вся методична робота з учителями початкових класів. Це — регулярні методичні об'єднання, методичні діалоги з елементами тренінгу, ділові ігри, вебінари, індивідуальне консультування тощо. У районі діяла інтерактивна школа вчителя початкових класів з проблеми «Реформування системи підготовки та професійного розвитку педагогів Нова українська школа». Вчителі початкових класів району брали активну участь у вебінарах сесій онлайн-проекту видавництва «Творчок» «Інтерактивна школа вчителя» на 2017/18 навчальний рік. Були учасниками II Міжнародного Інтернет-марафону для вчителів початкової школи. Крім того, Міністерство освіти та науки спільно з громадською організацією «Освіторія», міжнародним фондом «Відродження» та студією онлайн-освіти EdEra провело і продовжує проводити навчання вчителів перших класів. З 15 лютого по 30 червня цього року підготовку вчителів початкових класів району, які впроваджуватимуть Державний стандарт початкової освіти у 2018/2019 на-

вчальному році. У підвищенні кваліфікації взяли участь 46 педагогів нашого району, які успішно закінчили навчання.

— **Чи не найбільшого стресу, напевне, зазнали школярі, а у п'ятний клас пішли не до своєї рідної школи, а поїхали в опорну. Що таке опорна школа? Скільки їх є в районі?**

— Це має бути найбільший і найпотужніший загальноосвітній навчальний заклад у певній місцевості. На його базі навчаються ще й діти з найближчих сіл та містечок. Вони відвідують таку школу після закінчення початкової у зв'язку з відсутністю підручників. Така школа має мати сучасні кабінети фізики, хімії, лабораторії, комп'ютерний клас, мультимедійне обладнання, Wi-Fi, оновлену бібліотеку. Яка ж саме школа стане опорною — вирішують на конкурсі. Її створюють, щоб зрів-

няти якість міської та сільської освіти, дати дітям однакові шанси на доступ до знань. Також, як наголошують у Міносвіти, в такій школі підвищиться ефективність використання ресурсів. Але справді опорною школою можуть стати лише фахівці, які дадуть дітям не лише знання, а й уміння використати їх у повсякденному житті, пробудять інтерес до навчання, самоосвіти. **Поки що у Тернопільському районі є лише одна опорна школа — у Мишковичках. Великі шанси стати такою мають Настасівська, Великоглибочецька, Почапинська, Острівська гімназії. Але це станеться лише після того, як в Тернопільському районі будуть утворені всі об'єднані територіальні громади.**

— **Відносно нове поняття — інклюзивна освіта. Будь ласка, про це загалом і ситуацію в районі, зокрема.**

— Запровадження інклюзивного навчання створює передумови для інтегрування дітей з особливими освітніми проблемами, в тому числі з інвалідністю, у загальноосвітній простір. Окрім бюджетного фінансування, для проведення додаткових корекційно-розвиткових занять та придбання засобів корекції, дидактичного матеріалу в Україні напрацьовано та прийнято низку важливих змін і документів. Внесено зміни до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг, затверджено Положення про інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ), Типовий навчальний план для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступеня, зміни у Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, навчальні програми та інші.

Крім того, проводиться підготовка педагогів, які навчатимуть дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах звичайних шкіл. У Тернопільському районі ІРЦ нещодавно відкрито на базі Острівської

ЗОШ І-ІІІ ст. З січня наступного року він запрацює на всю потужність. Тут, окрім ігор і розвиваючих занять, з дітьми займатимуться логопед, психолог, дефектолог. У нашому районі інклюзивної освіти потребує 10 дітей.

Отож, педагоги району разом з батьками, владою нині працюють над тим, щоб створити таку школу, у якій кожному, незалежно від природних здібностей, буде приємно навчатися і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті. НУШ — це школа, де прислухаються до думки кожного, висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами.

— **Дякую, Василю Зіновійовичу, за змістовну бесіду.**

Спілкувалася Галина ЮРСКА.

Фото автора та з архівів шкіл Тернопільського району.

Професійні свята

Нема архіву — нема історії

І це дійсно так. Адже архіви — історична скарбниця нації, її головне завдання архівістів — зберегти носії інформації і поповнювати фонд новими документами. В уяві пересічного громадянина архів асоціюється з будівлею, вживит оповнізую, що десятиліття на нерухо лежать на полицях. Засереждні фондів, використанні інформації, яку вони містять, здійснюють працівники архіву, професійне свята яких — День працівників архівних установ України — відзначаємо 24 грудня. З цієї нагоди розповімо про розвиток архівної служби у нашому районі.

Одними з перших, хто започаткував зберігання документів різного призначення на теренах нашого краю, були Іван Строць, Аделія Жебелюк та Михайло Тимків. Потім їх справу продовжили Ярослав Телевко, Павло Брутко. Нині архівним відділом райдержадміністрації завідує Галина Рогач. Їй допомагають головний спеціаліст Галина Семенчук та інспектор Павло Брутко.

є дуже відповідальною справою, адже від цього залежить чиясь доля, добробут. **На жаль, у нашій практиці були випадки, коли людина багато років віддала чесний праці у колгоспі, а документального підтвердження про це ні в районному архіві, ні з місця роботи у повному обсязі немає або ж інформація неточна.** Непоодинокі випадки, коли у документах неправильно вказані посада, заробітна плата, трудовні.

«Трудовий архів»

24 лютого 2017 року на 10 сесії Тернопільської районної ради було ухвалено рішення створити комунальне підприємство «Трудовий архів» Тернопільської районної ради Тернопільської області. Директором було призначено Оксану Мирославівну Николишин. Це — архівна установа для централізованого науково-технічного впорядкування документів на доцільності засадах, у процесі документування юридичних і фізичних осіб. Її створення було на часі, адже у Тернопільському районі накопичилася величезна кількість неопрацьованої документації колишніх колгоспів, ліквідованих установ, підприємств та організацій. Оксана Николишин каже, що донині директори, бухгалтери ліквідованих закладів приносять до «Трудового архіву» документи, які тут, відповідно до вимог законодавства, опрацьовують, щоб у майбутньому люди, які колись працювали там, не мали проблем із підтвердженням стажу, суми зарплати тощо.

вого зберігання підприємств, установ і організацій; складає акти про вилучення для знищення документів та акти про нестачу архівних справ; бере участь у передаванні — прийманні до архівного відділу Тернопільської РДА на зберігання у визначених терміни документів Національного архівного фонду тощо.

«Трудовий архів» має право одержувати від підприємств, установ і організацій або ліквідаційних комісій (ліквідаторів) архівні документи згідно з номенклатурами справ з оплатою цими суб'єктами відповідно до цін і тарифів, затверджених в установленому порядку, вартості їхнього опрацьовання; виконувати на платній основі роботи, пов'язані з науково-технічним опрацьованням документів, що є власністю держави; розробляти в установленому порядку ціни та тарифи на роботи (послуги); одержувати від підприємств, установ і організацій — джерел комплектування або ліквідаційних комісій відомості, необхідні для роботи; інформувати керівництво архівного відділу Тернопільської РДА про стан зберігання документів підприємств, установ і організацій — джерел комплектування та вносити пропозиції щодо поліпшення цієї роботи; установами і організаціями або ліквідаційними комісіями (ліквідаторами) з питань, що належать до компетенції «Трудового архіву» тощо.

Галина Семенчук, Галина Рогач, Павло Брутко

Документація архіву розміщена в 5 сховищах, загальна площа яких 185 квадратних метрів. Тут зберігають 269 архівних фондів, які налічують понад 20 тисяч справ постійного зберігання, а також 67 фондів з особового складу — понад 4 тисячі справ ліквідованих підприємств, установ, організацій.

Одне із завдань архівного відділу — видача архівних довідок, копій та витягів із документів на запити фізичних і юридичних осіб. Протягом лише цього року характеру, видано 795 довідок. Крім цього, надано 56 платних послуг з майнових питань.

Також надходять запити від органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, установ, організацій, судово-слідчих органів.

«Найбільше запитів стосується підтвердження трудового стажу для призначення пенсій за віком та пенсій на пільгових умовах, а також щодо майнових прав громадян, — **коже начальниця архівного відділу райдержадміністрації Галина Рогач.** — Тому ведення документації, чим займаються секретарі сільських рад, діловоди об'єднаних територіальних громад, діловоди підприємств, установ та організацій,

Через це доводиться звертатися до суду. Якщо людина й там нічого не домоглася, то отримує значно меншу або ж мінімальну пенсію. **Тому на нарадах-семінарах спеціалісти архівного відділу райдержадміністрації наголошують на веденні документації згідно з нормами законодавства.** При нагоді хотіла б ще раз звернутися з проханням до усіх відповідальних за ведення документації в установах, організаціях, підприємствах Тернопільського району, новостворених територіальних об'єднаних громадах про впорядкування документації згідно з діючими нормами. Також прошу передати на зберігання в архів документацію недіючих нині колгоспів, щоб ми мали можливість задовольнити всі запити щодо видачі довідок про стаж та зарплату».

З метою забезпечення належних умов зберігання документів у 2018 році закуплено металеві стелажі загальною протяжністю 38,4 м.

Для охоронної та пожежної безпеки адміністративні будинки (майдан Перемоги, 1 та вул. М. Кривоноса, 10), в яких розташовані архівні хранилища, підключено до системи внутрішнього та зовнішнього спостереження. Сховище на вул. М. Кривоноса обладнане пожежною сигналізацією. Всі приміщення обладнані вогнегасниками.

«Трудовий архів», згідно з Положенням про діяльність, приймає від підприємств, установ і організацій архівні документи стосовно особового складу, фінансово-господарської діяльності для подальшого науково-технічного опрацьовання згідно з правилами Держкомархіву; інформує архівний відділ Тернопільської РДА про втрати, знищення, пошкодження документів, порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи; надає, на договірних засадах послуги підприємствам, установам та організаціям з науково-технічного опрацьовання документів; подає на затвердження експертній комісії архівного відділу Тернопільської РДА описи справ постійного та тимчасо-

Оксана Николишин, Галина Хомик

У комунальному підприємстві «Трудовий архів» Тернопільської районної ради, працює архівіст I категорії Галина Хомик.

Галина ЮРСКА — ТРР «Джерело».

Фото автора і Ярослава Бачинського.

Сторінками історії

Не гідні будувати комунізм

13 грудня виповнилося 125 років з дня народження українського прозаїка, поета, публіциста та одного з основоположників післяреволюційної української прози Миколи Хвильового. Так, можливо, він не став на один щабель із Шевченком, Франком та Лесею Українкою, але, безперечно, посів почесне місце в українській літературі. Доклав руку до її відродження. Шкода, що тому відродженню судилося стати розстріляним...

Микола Хвильовий

Микола Григорович Фітільов (справжнє ім'я поета) народився 13 грудня 1893 року на території сучасної Сумської області в родині вчителів. Навчався у початковій школі в селі Колонтаїв, де вчителювала його мати, Єлизавета Іванівна. Потім продовжив навчання в Охтирській чоловічій гімназії, яку зманив був залишити через умови, а згодом — у Богодухівській гімназії, звідки був виключений за зв'язки з соціалістами під час революційних заворушень.

Підлітком мандрував у пошуках заробітку Донбасом і півднем України. Пізніше працював слюсарем у ремісничій школі, у канцелярії волосної управи села Рублівка, брав участь у роботі місцевої «Просвіти». Від 1916 року — учасник Першої світової війни.

Саме вишкіл в окопах, а згодом громадянської війни в окопах, а згодом більшовицькі переконання. На чолі повстанського загону, який він організував наприкінці 1918 року на Харківщині, воював проти гетьманців, німців, дроздовців та армії УНР. У квітні 1919-го вступив до КП(б)У.

Літературна група "Гарт" (1923 рік). Сидять: В. Сосюра, В. Блакитний, В. Поліщук, М. Йогансен. Стоять: М. Хвильовий, В. Коряк, В. Радич. Ірчан у цей час представляє групу на Заході

На початку 1921 року їде «завойовувати» тодішню столицю — Харків. Працював слюсарем на заводі. Одружився з Юлією Уманцевою, яка мала дочку від першого шлюбу. Люблю Хвильовий причку на рідну і ніжно називав Любистком. Того ж року почав друкуватися в газетах і журналах, в альманахах «Штабель», «На сполох». Активно заявив про себе, як один із організаторів літературно-художнього життя, член-засновник багатьох тогочасних журналів: «Гарт» (1923 р.), ВАПЛІТЕ (1926 р.), «Політфронт» (1930 р.).

У 1920-ті роки цілковито підтримував і впроваджував у життя політику «українізації», виступав проти русифікаційного вектору розвитку української радянської культури. В період 1925 – 1928 рр. активно публікується в газетах «Культура і побут», «Вісті ВУЦВК». У своїх статтях та памфлетах автор поставив вимогу перед новими українськими літераторами припинити насліду-

вати Москву й орієнтуватися на «психологічну Європу». **Вважай, що на зміну процесів ролі Європи в культурно-історичній Україні прийшли «євразійський Ренесанс», у якому провідну роль відводив новій українській культурі.**

«Перед нами стоїть таке питання: на яку зі світових літератур взяти курс? В будь-якому випадку, не на російську. Від російської літератури, від її стихії українська поезія повинна втікати як можна швидше. Справа в тому, що російська література віками тяжіє над нами, як хазяїн положення, який привчив психіку до рабського наслідування. Українське суспільство, зміцнівши, не примириться зі своїм фактичним гетом. Ми повинні негайно констатувати на сторону молодого українського суспільства, яке втілює не лише селянина, але і робітника, і цим назавжди покірності з контрреволюційною ідеєю створювати на Україні російську культуру.»

Микола Хвильовий намагався розтлумачити зміст висунутих ним закликів і гасел («Геть від Москви!», «До психологічної Європи», «Азіатський ренесанс»), пояснював опонентам, що зовсім не закликає до розриву політичного й економічного союзу з радянською Росією. Однак дискусія набула політичного звучання, тож культурологічні проблеми опоненти вже не брали до уваги.

У редакції журналу «Всесвіт» (зліва): Олександр Довженко, Кость Гордієнко, Микола Хвильовий (Харків, 1925)

У листі «Тов. Кагановичу та іншим членам ПБ ЦК ВКП(б)У» від 26 квітня 1926 року Й. Сталін вказав на виступи Хвильового як прояви поширення антиросійських настроїв в Україні. Лист став сигналом для гострої критики з боку московського та республіканського керівництва. **Намагаючись врятувати «ВАПЛІТЕ» від розпуску, Хвильовий в 1926 – 1928 роках змушений був публічно заступити свої погляди та відмовитися від них.** У 1927 році працівники ГПУ УСРР (Головне політичне управління) при НКВС заводять на Хвильового справу-формуляр С-183 та починають його розробку...

У грудні 1927 – березні 1928 років Хвильовий перебував у Берліні та Відні на лікуванні й активно знайомився з європейською культурою. Звідси в одному з листів писав: **«За всяку ціну ми мусимо вивести нашу літературу на широку європейську арену.»**

Навесні 1933 року письменник побував на Полтавщині, де на власні очі бачив трагедію голодомору. З цієї подорожі повернувся фізично й морально розбитим. До цього додалася незмінна атмосфера шаленого цькування та передчуття наближення тотального терору...

Як і більшість митців тієї доби, Микола Хвильовий проживав у сумнозвісному будинку «Слово», відомого славною й водночас моторошною історією.

Це житлова 5-поверхова будівля у Харкові на вул. Культури, 9 (первинна адреса — вулиця Червоних Письменників, 5). Побудована наприкінці 1920-х років кооперативом літераторів і заселена у 1930 році. Якщо поглянути на будинок, слово нагадує велику дрюкуну будери «С» («слово»). Високе стелі, великі вікна. Під'їзди, крім звичайних виходів у двір, мали ще й парадні двері (які, до речі, завжди були наглухо зачинені), а на даху містилися два солярії. Поблизу для культурного відпочинку письменників та їх дітей було влаштовано невеличкі дивани, кушами бузку й каштанами. А за ним — спортивний майданчик із волейбольним полем та баскетбольними щитами. Навпроти внутрішнього двору — череда сарайчиків, щоб ощадливі зайвнички мали де зберігати припаси та зійменні. А для релігійних вівчаків збудували бомбосховище.

Насправді радянська влада, фінансуючи будівництво дому для української інтелігенції, керувалася не благим наміром переселити митців із тісних комуналок до просторого житла. Метою було зібрати їх в одному місці, аби легше здійснювати контроль за їхньою діяльністю. НКВС мало там власні очі та вуха. Архівні документи свідчать, що серед мешканців кооперативу було щонайменше восьмеро таємних агентів спецслужб, що були чимось фантастичним у той час. Як ви розумієте, це також зробили не на користь обителів...

Серед жителів 63 квартир були сім'ї В. Сосюри, О. Вишні, М. Куліша, П. Тичини, О. Курбаса, І. Багряного й інших талановитих митців. До 1938 року жертвами репресій стануть мешканці 40 осель.

А почалося усе в ніч з 12 на 13 травня 1933 року з арешту Михайла Ялового. Ця сунна подія ознаменувала початок хвилі репресій проти діячів української культури, яка пізніше отримала назву **Розстріляне відродження**, і започаткувала недобру славу письменницького будинку, якому незабаром, за свідченням Івана Багряного (арештований у 1932 році), дадуть назву «Крематорій» або ДПЗ (дом предварительного заключення).

Родина Крушельницьких, початок 1930-х років. Сидять (зліва направо): Володимира, Тарас, Марія (мати), Лариса і батько Антін. Стоять: Остап, Галя (дружина Івана), Іван, Наталя (дружина Богдана), Богдан. У 1934-37 рр. Володимира, Тарас, Антін, Остап, Іван і Богдан були репресовані та страчені. Це фото стало символом винищення сталінським режимом української інтелігенції.

Вранці 13 травня до Миколи Хвильового прийшли Микола Куліш та Олесь Досвітній. Письменники обговорювали арешт Ялового. Було вирішено домагатися прийому у прокурора Верховного Суду УСРР. Коли літератори вирішили розходитися, Хвильовий вийшов до свого кабінету, де й застрелився.

Очевидно, давно зрозумівши всю суть більшовицького режиму, він хотів довести, що не має стосунку до катів, які душать його рідну Україну... Що він усім серцем засуджує сталінську прокляту політику... Заподівав собі смерть, аби не дати зробити це ворогу...

Зліва – пасербиця Люба, справа – дружина Юлія

Загибель Хвильового стала символом краху ідеології українського націоналізму й кінця українського національного відродження 1920 – 1930-х років. Твори та ім'я Хвильового залишалися забороненими аж до останніх років існування тоталітарного режиму в Україні.

З того часу мешканці «Слова» постійно прислухалися до кроків на сходах, спали одягнутими, аби ГПУшники не застали їх знаенацьки у піжамах, а біля дверей стояла «тривожна» валізка з речами на випадок арешту.

Треба зазначити, що арештовували не лише членів кооперативу, а й їх родичів та близьких. У багатьох письменників з периферії час від часу виникала потреба відвідати столицю, таж, приїжджаючи до Харкова, вони зупинялися у друзів, які проживали у сумнозвісному будинку. Енкавєсники, арештовуючи їх там, таким чином заощаджували на транспортних видатках. Багато кого згодом було розстріляно.

Тропадім Васильовим є квартира № 54, господар якої **Борис Вражливий був надзвичайно гостинним**. Першого його гостя

— Івана Багряного — заарештували 16 квітня 1932 року. Згодом В. Вражливий прихистив родину Антіна Крушельницького, яка у 1932 році переїхала з Польщі до радянської України. Голову сім'ї було арештовано разом із синами Тарасом та Іваном 06.11.1934 року. Вирок батьку — 10 років із конфіскацією майна. Відбувати покарання 56-річного в'язня повезли на Соловки. Там він збожеволів. Перегляд справи — розстріл. Страчений 23 жовтня 1937 року. Тараса й Івана 14 грудня 1934 року розстріляно серед двадцяти вісьмох людей — як жертвоприношення за смерть Кірова (01.12.34 р. вбитий у Ленінграді). Як помсту за «товарища» була проведена акція арешти «неугодних» по всій країні. Тієї ж ночі з будинку «С» назавжди виїхали О. Вишня, Г. Епик, О. Слісаренко, В. Підмогильний, М. Вороний, В. Поліщук, Лжицький, О. Досвітній. Двох молодших синів А. Крушельницького — Богдана й Остапа — арештували трохи пізніше. Вони 3К ЗІНУ (без сліду. А хазяїна кв. 54 Василя Вражливого арештували 25 грудня 1934 р. Вирок — 10 років концтаборів. Соловки. Перегляд справи — розстріл. Страчений 8 грудня 1937 р.

«Соловецькі табори — країна мук і відчаю. Переважну більшість з тих, хто туди потрапляв, чекала загибель. У запліснявілих мурах монастиря, де колись ченці кадили фіміам покори Всевишньому, тепер фобрикували романтично Брежню про лавобренували і царстиво Божену землі», — писав письменник І. Гришин-Грищук, який пережив сибірські табори.

Випадково чи ні, але багато друзів і сусідів Хвильового до 1937 року вже відбували покарання у соловецьких таборах системи ГУЛАГ СРСР. Всім їм судилося стати сусідами навіки в лісовому урочищі Сандармох.

Ця місцевість у Медвежогорському районі Карелії увійшла в історію як місце масових розстрілів жертв сталінських репресій. На площі 10 га органи НКВС стратили понад 9500 осіб 58 національностей. Масове захоронення було знайдене в 1997 році учасниками товариства «Меморіал». Експедиція місцевого краєзнавця Юрія Дмитрієва виявила 236 розстрільованих із людськими останками.

За архівними даними, розстріли тривали майже півтора року: з 11 серпня 1937-го по 24 грудня 1938 року. Розстрілювали росіян, фінів, білорусів, євреїв, українців, карелів, татар, ромів, німців. Встановлено імена 4514 розстріляних в'язнів, а також 900 мешканців навколишніх сіл.

Упродовж тижня 27 жовтня – 4 листопада в Сандармоху страшили 1111 ув'язнених першого соловецького етапу, серед яких було 290 українців. Їх таємно вивезли з островів на баржах наприкінці жовтня 1937-го, далі сліди губилися. Їхня доля тривалий час залишалася невідомою. Припускали, що в'язнів утопили в Білому озері. Однак у 1995 р. з'явилися документи Санкт-Петербурзького науково-дослідного центру «Меморіал» в архівах Регіонального управління ФСБ РФ в Архангельську знайдено оригінали документів, зокрема «альбом» розстрільованих протоколів.

Страти відбувалися на виконання телеграми наркома внутрішніх справ Єжова керівникам тюрем від 19 серпня 1937 року, у якій був наказ: упродовж місяця провести операцію з репресування найактивніших контрреволюційних елементів серед ув'язнених. Оформленням вироків займалися «трійки» управління НКВС Ленінградської області. Після розгляду «трійками» справ усіх в'язнів мали розстріляти. Слідство при цьому не проводили. Підставою для внесення у розстрільний список була довідка начальника тюрми, видана на основі первин-

ного вироку. «Трійки» розглядали справи на засіданнях 9, 10 і 14 жовтня. Їхнім «напрацюванням» був список із 1116 соловецьких ув'язнених, заарештованих до розстрілу, так званий перший соловецький етап. Чотирьох із них на момент складання списку вже доставили до інших тюрем, ще один помер у таборі.

Розстріл такого масштабу проводили вперше. Приречених роздягали до білизни, зв'язували, затикали рота і штабелями в кузовах вантажівок вивозили на місце страти, ставили на коліна на краю ями і розстрілювали.

Імена усіх 1111-х розстріляних встановлені. Склад етапу був неординарним: туди потрапили представники культурної, наукової інтелігенції та партійної еліти союзних республік. Серед них — українці: поет-неокласик професор Микола Зеров, творець театру «Березиль» Лесь Курбас, драматург Димир Чеховський і Сергій Грушевський (небіж Михайла Грушевського), науковці Степан Рудницький, Микола Павлушков, Василь Волков, Петро Бовсунівський, Олексій Вангенгейм, міністр фінансів УРСР Михайло Полоз, письменники Валер'ян Підмогильний, Григорій Епик, Мирослав Ірчан, Марко Вороний, Олекса Слісаренко, Михайло Ялович. Було розстріляно чимало священників, у тому числі представник Ватикану отець Петер Вейгель, якому було доручено здійснити перевірку даних про переслідування віруючих в СРСР.

Відповідальним за виконання вироків і одним із капітанів держбезпеки Михайло Матвєєв, заступник начальника АГУ УНКВС Ленінградської області. Йому асистував помічник коменданта УНКВС Георгій Алафер.

Розстріл соловецького етапу — це лише один епізод виконання постанови Політбюро ЦК ВКП(б) від 02.07.1937 р. «Про антирадянські елементи». Вона дала старт наймасовішій за всю радянську епоху «чистці» суспільства від елементів, що не годилися для будівництва комунізму. Безперечно, репресії зачепили всі народи, під ною нащою залишитися в російській імперії, що мало незастаю СРСР. Та все ж, чи не найбільше постраждав український, бо він, з його глибокою релігійністю, волелюбністю, потягом до самостійного господарювання, увесь не годився для будівництва комунізму і його слід було замінити нововведеним «советським народом».

Кількість жертв репресій, депортацій і голоду в Україні за часи совєцької влади не можливо порахувати. Це — приблизно третина українського народу. Американський дослідник Джеймс Мейс писав, що нинішня Україна — це соціологічно випалена земля. Сучасний період історії нашої держави він визначив як постгенцидний. На його думку, процес інтелектуального і морального занепаду українського суспільства та подальшого зросійщення не змогло зупинити навіть проголошення незалежності.

У той період були знищені найкращі! Це були люди, які могли б створити неоціненні духовні скарби, володіючи якими, ми, українці, стали б на один рівень з іншими цивілізованими народами. Саме присутність таких людей у суспільстві малограмотного, але кваліфікованого розстрільника капітана Матвєєва змінили хід нашої історії...

Можливо, всі наші сучасні біди — це наслідок са-танинської селекції, під час якої була фізично знищена найкраща частина українського народу, а решта — деморалізована.

Holodomor Memorial to Victims of the Ukrainian Famine-Genocide of 1932-1933. Washington, D.C., United States

Палата представників Конгресу США визнала голодомор геноцидом українського народу

Ухвалена резолюція містить висновки Урядової Комісії США щодо голоду в Україні (від 22 квітня 1988 р.) про те, що Сталін і його оточення вчинили у 1932-1933 рр. геноцид проти українців.

Окрім цього, документ, ухвалений палатою представників, як і аналогічна резолюція, затверджена Сенатом США 3 жовтня цього року, засуджує систематичні порушення прав людини, у тому числі правом самовизначення та свободу слова, вчинені радянським урядом проти українського народу. Таким чином, обидві палати Конгресу США засудили антигуманну політику комуністичної влади щодо українців.

Конгресмени висловили глибокі співчуття тим, хто пережив голодомор, та їхнім родинам, а також закликали до розповсюдження інформації про події, що сталися в Україні, та до визнання у світі про штучну природу цієї трагедії.

Співавторами резолюції є понад три десятки американських парламентаріїв від Демократичної і Республіканської партій.

Коментуючи ухвалення цього документа, Президент України Петро Порошенко заявив, що це, без сумніву, історичне рішення тепер уже всього Конгресу США.

Богдан Яциковський ініціює присвоєння звання «Герой України» Ярославу Стецьку

На початку грудня Верховна Рада зробила ще один вагомий крок на шляху до встановлення історичної справедливості. Більшість парламентаріїв підтримали поправку, запропоновану народним депутатом з фракції «Радикальна партія Олега Ляшка» Юрієм Шухевичем, щодо посилення соціального захисту учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті та надання їм статусу учасників бойових дій.

«Мій політичний однодумець і соратник, поважний колега, син легендарного командира ОУН-УПА Романа Шухевича — пан Юрій завжди принципово та послідовно відстоює права і здійснює соціальний захист учасників національно-визвольної боротьби українського народу проти поневолювачів усіх мастей. Дбає про незаслужено забутих національних героїв, про буття українцям правдивої історії, яку нерідко власною кров'ю писали кращі сини і доньки України», — зазначив очільник Тернопільської територіальної організації РПЛ Богдан Яциковський.

Він переконаний, що підтримана Верховною Радою ініціатива Юрія Шухевича унеможливіє подальші маніпуляції щодо історичної місії ОУН-УПА.

«Моя родина не з чужих слів знає про сталінський терор, про нищівні репресії проти тих, хто хотів бачити нашу країну вільною і незалежною. За зв'язок з ОУН-УПА мого дідуся більшовицькі посади засудили до 11 років заслання в Вірсуту. А більшовицькі та-сіх трагічних доль в українському літописі! — наголосив Богдан Яциковський. — Саме тому, минулого понеділка на четвертому пленарному засіданні Х сесії обласної ради наша фракція одно-стайно підтримала звернення до Президента щодо відновлення звання «Герой України» головнокомандувачу ОУН-УПА Роману Шухевичу. Більше того, я, як депутат, у якій пропоную присво-їти звання «Герой України» політичному та військовому діячу, керівнику антибільшовицького блоку народів, одному з ідеоло-гів та провідників українського націоналізму, нашому земляко-ві Ярославу Стецьку. Впевнений, що депутати підтримають мою ініціативу».

За ітвом Богдана Яциковського, такі знакові історичні поста-ті, велети незламного українського духу, як Шухевич та Стецько, є справжніми героями. Їх жертвоне служіння Українській державі має бути гідно пошановане, стати взірцем для сучасників і майбут-ніх поколінь українців.

Героям слава!

Шана мужнім

6 грудня відзначають День Збройних сил України — всенародне свято захисників рідної землі, які стоять на варті державного суверенітету, недоторканності і цілісності України. Тому лідери учнівського самоврядування Тернопільського району організували зустріч з цієї нагоди.

З великою пошаною та сумом дівчата читали історії з «Книги добра» — «Він прийшов у цей світ любити» та «Він зробить все, що міг», які розповідають про воїнів світла з м. Тернополя Олександра Орляка та Михайла Стасіва. Неабияке враження справили розповіді «Олівці», «Історія добра», «Снайпер» та «Воїн світла», з яких можна глибше пізнати внутрішній світ воїнів.

Учасники вшанували пам'ять загиблих у російсько-українській війні, згадавши поіменно воїнів-героїв: Володимира Гарматія, Андрія Дрьоміна, Івана Вігишина, Андрія Капчура, Дмитра Заплітного.

Культурорганізатор Великобірківського БТШ Оксана Богданівна Капелусь запропонувала лідерам учнівського самоврядування провести інтелектуальну гру про історію Збройних сил України, кмітливості та влучності перемогти уявного ворога.

Ми, нинішнє покоління, повинні віддати шану героям, завдяки яким майорить сьогодні синьо-жовтий прапор свободи в нашій державі. Вони здобули в нашу повагу та підтримку. Тому заключним акордом заходу стало відеозвернення до наших захисників зі словами вдячності за їхню службу.

Хто сказав, що справжні хлопці лиш в казках існують?

Саме такий образний стереотип взялися зруйнувати учні 4 класу Малоходчківської ЗОШ І-ІІІ ступенів під егідою класовода Марії Петрівни Попів. Та й кращої нагоди для проведення такого неординарного заходу годі придумати: 6 грудня — знаменна дата в календарі Збройних сил України.

Атмосфера свята, створена учніми, була вражаючою: від імпровізацій військових костюмів (беретів, кепок у стилі мілітарі, камуфляжів) до справжніх випробувань на спритність і мужність. Вся увага аудиторії була прикута до сімох юнаків, які, примірявши бойове вбрання, порівняли сили з звичайних школярів на справжніх українських лицарів. А яка ж вона, перевірка бойового духу? Четвертокласники помірялися силами у багатьох цікавих номінаціях на першість: «Одягнися по свистку», «Силова підготовка», «Влучи у ціль», «Підкорювачі небес». Перевіряли й інтелектуальні здібності (конкурс «Наш солдат розумом багатий»), а також вміння якомога швидше поїсти («Крашня кашолюб»).

«Осінній привіт» про тих, хто намагається «відкочувати» від служби, зірвала овації залу, а виконавицею ролі лікаря, Софію Заблоцьку, цілком справедливо глядачі нарекли смішким медиком. Щіри поспішки виклика і гумореска «Дубова ракета», яку декламував Олег Балабан (автор — Павло Глазовий).

Підготувала класовод своєрідний квест і для глядачів: вони продемонстрували безпомилкову обізнаність стосовно історії Збройних сил України.

Наприкінці свята про свою службу розповів воїн-афганець

Михайло Кацшин, який із власного досвіду знає, що таке війна. Він нагороджений багатьма відзнаками й медалями.

У запеклому армреслінговому змаганні переможця імпровізованих баталій. Об'єктивне журі (Тетяна Тихонюк, завідувача клубом, та Христина Плуговська, завідувача бібліотекою-філією села М. Ходчків) відзначили почесними грамотами усіх «вояків» та нагородили медаллю «Генерал класу» Руслана Гаха — лідера турнірної таблиці за підсумками усіх конкурсів.

Людмила БАРАБАШ.

«Хто вмирає в боротьбі — в серцях живе повіки!»

Таку назву мав тематичний вечір, який провели у будинку культури села Чернелів-Руський. Ведучі дійства здійснили екскурс у події Української революції 1917–1921 рр., нагадали про перебіг Помаранчевої та Революції Гідності, у яких брали безпосередню участь їх односельчани, батьки, вчителі. Розповіли про подвиг юного Володимира Гарматія — уродженця села Чернелів-Руський, випускника КУ Тернопільської районної ради «Соборненська ЗОШ І-ІІ ст.», який одним із перших загинув на протязі України під час Революції АТО.

Присутні на вечорі були щиро вдячні учасникам дійства за змістовний захід, любов до художнього слова, учасникам пісні. Хай вогонь патріотизму, запалений у їхніх серцях, ніколи не згасне.

Ірина ГУМЕННА, вчитель початкових класів Чернелево-Руської ЗОШ І ст. — ДС.

На дозвіллі

Вечір української пісні у Дичкові

На запрошення завідувача клубу села Дичків Великогаївської ОТГ Віталія Васильовича Слебедюка до місцевих жителів із концертною програмою завітав мистецький колектив Тербовлянського вищого училища культури.

Глядачі тепло приймали чоловічий вокальний квартет «Обертон» (керівник — заслужений працівник культури України Микола Мечник), вокальне тріо «Зорецвіт» (керівник — Марія Богданівна Сергієва) та оркестрову групу (керівник — заслужений працівник культури України Василь Звучали духовні твори, пісні ліричного і патріотичного змісту.

Родзинкою концерту став гумористичний виступ студентів.

Слова вдячності за чудову зустріч із піснями студентам і мистецьким керівникам від імені голови Великогаївської ОТГ Олега Андрія Петровича Кохмана передала староста сіл Дичків і Красівки Наталя Петрівна Баньковська. Висловлюємо щиро подяку директору Тербовлянського училища Миколі Івановичу Винниціку та спонсорам Людмилі Мирославівні Слебедюк, Віталію Володимировичу Росовському і Ганні Онуфріївні Гаврилішин.

Віталій СЛЕБЕДЮК, завідувач клубу с. Дичків.

Духовність

Молодь продовжує кращі традиції «Просвіти»

Минуло 150 років з часу заснування Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

У краї відбуваються заходи з вшанування невтомної діяльності, тих, хто причетний до утвердження національної ідеї, хто зберіг унікальну культуру у важкий час бездержавності, відроджує історичну пам'ять українців, формує їх національну свідомість.

Молоді просвітяни, учні комунальної закладу Тернопільська районної «Великобerezовицької ЗОШ I-III ст.» Сергій Юзьків, Віталія Юрчишин, Аліна Кірик, Вікторія Жовнірчик, Вероніка Дробітлива, Марія Іваніцька, Ігор Калиниченко, Надія Красоткіна та їх

учителька — завідувачка кабінетом історії Великобerezовицької школи Наталія Хабла взяла участь у заході «Духовна основа українства», який відбувся у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї.

Дійство продовжилося у залах музею, де наука співробітниця Ольга Ревуць, Оксана Зборівська, Уляна Свєрєдко, Віра Шумська та Марія Кульчицька розповіли про видатних просвітян — вихідців із Тернопілля: Володислава Федоровича, Олександра Барвінського, Богдана Лепкого та інших. А також висвітлили тему «Роль ієрогліфів у культурі українців» та діяльність «Просвіти». Учні Великобerezовицької школи доповнили виступи патріотичними віршами та духовною музикою.

Галина ЮРКА – ТРР «Джерело». Фото автора.

Відкриваючи дійство, директор музею Степан Костюк зауважив, що фонди щодо діяльності товариства «Просвіта» настільки багаті, що змогли б розміститися на трьох поверхах окремого приміщення. Лише просвітянська спадщина Богдана Головіна, який віддав десятки років педагогічній праці у школі Тернопільського міського об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Дарія Чубата розповіла про перших тернопільських просвітян Володимира Лучаківського й Олександра Барвінського та їх пошанування у нашому місті.

Знай наших

Затисно серцю, точно, як мені,
На цьому світі без живого слова...

С. Гуменна (Гармаш)

У рамках проекту «Знай наших» продовжуємо знайомити читачів зі ще однією відомою особистістю нашої громади, випускницею Малоходачківської ЗОШ I-III ступенів Світланою Гуменною (Гармаш). Ще будучи школяркою, відгоду іншим. У 10 років з'явився перший твір про осінні квіти. Світлана згадує, що любов до поезії відчула змалку, та ще більше почуття прекрасного розвивалося на уроках літератури. У вірші «Самоодкровення» пише, що не претендує на поважне ймення. Її поезія — **«то болю, сліз і слів розмова...»** Така скромна й обдарована наша учениця. Навчаючись у школі, брала участь у поетичних конкурсах, олімпіадах з української мови та літератури, також складала гумористичний гороскоп для вчителів. У 2002 році, коли Світлана навчалася в 11 класі, учителька української мови і літератури Жанна Басюк подала її вірші у збірку творів молодих літераторів Тернопільщини «Перших літературних конкурсів». Було надруковано 5 віршів: «Тернопіль вечірній», «Зима душі», «Чом плачеш?», «Краса і велич», «Люблю». Про молодую поетесу Світлану Гуменну вперше розповіли учням у проекті «Знай наших».

Народилася 13.06.1986 р. у селі Малий Ходячків, де й закінчила школу. Навчалася в ТНПУ ім. В. Гнатюка за спеціальністю журналістика. До цього проходила сертифіковане навчання в ТМГО, студія журналістики «Кореспондент». У 2006 році 7 віршів Світлани надрукували в альманасі «Подільська толока». Під час навчання в університеті брала участь у різних літературних конкурсах. Зокрема, у 2007 році виборола диплом II ступеня у номінації «Фі-

... Самоодкровення...

лософська лірика». Кращі твори переможців виконували у виступі «Громова затишшя». Світлана підготувала дизайн і верстку до книги Ганни Слівінської «Вишиття — на усе життя». З 2004 — 2005 рр. — практикант, а згодом позаштатний журналіст газети «Номер один». З 2005 — 2007 рр. — позаштатний кореспондент обласного тижневика «Нова ера». З 2012 р. — керівник прес-центру комунальної установи Тернопільської обласної ради «Центр здоров'я», а згодом — редактор (прес-служба управління охорони здоров'я ТОДА). Член НСЖУ.

Світлана заміжня, виховує двох донечок: Ілону та Діанку. Друкувалася у районній та обласній пресі: «Подільське слово», «Свобода», «Вільне життя». Світлана має офіційну авторську сторінку на сайті «Поетичний самвидав». З віршами дебютувала саме у газеті «Подільське слово». Згадує, що першим рецензентом її творів була учителька зарубіжної літератури та української мови і літератури Жанна Басюк. У Світлани досі зберігається примірник газети.

«Якби в вірші. Це те, що йде від серця. Доки слова торкаються серця — доти пишу», — розповідає поетеса.

Не терпить псевдопатріотів, які ладні заради власної користі здійснювати негідні вчинки. Найбільше цінує зусилля, адже здібності, інтелект, талант — це те, що дано від природи. Світлана каже, що джерелом натхнення є емоції. Емоційні моменти життя є витокими тієї енергії, що допомагає віршувати. **«Одного разу поет з літературної студії Юрій Дзюла зауважив, що у мене багато віршів про біль»,** — розповідає поетеса. — **«І, справді, мені легко пишеться на тривожній ноті; те, що болить, найчутливіше і наймаїстерніше вивається на папір. На одному подиху, але бувають моменти, коли рядки обриваються і чекають свого часу... Це не поаянити».**

Якось ідучи на робочу нараду, вона якась флору, спорядженню та... квітами у руці. Він йшов назустріч дівчині, яка чекала його на Театральному майдані. Світлана одразу ж занотувала поетичні рядки. Увечері твір був готовий і опублікований на її сторінці у Фейсбук. Знайшлися також і ліричні герої твору. Вікторія Шабанова з нарахуванням із села Остап'є були приємно здивовані і дякували Світлані за вірш. Ось він:

Листопадом плаче осінь.
Листопад в її волоссі.
Квіти — у руках її на скронях —
Майже провесінь в долонях.
Листопадом плаче осінь.
Ранок ніжить суголосям.
То нічого, що раненько —
Зате, врешті-решт, близенько...
Крок у щастя — на поруку.
Тихе щастя — на поруку.
І ніхто їх не наврочить.
Не посміє... Не захоче...
Листопадом плаче осінь.
Листопад в її волоссі.
... Інший світ. Такий каянний —
З снів під кутами зітканий...

18.11.15 р.

Поетеса каже, що найлегше читаються її улюблені твори Л. Костенко, М. Вінниченко, С. Жадана, Л. Дубрені, І. Даш-вара, Ю. Винчука, Ю. Іздріка, Ю. Андруховича. Із Тернопільських: Лесі Романчук, Дзвінки Торохтушко, Надії Гербіш. Світлана не любить публічності та перебування в зоні комфорту. Там завжди добре, а це іноді ілюзорно. У житті керується тим принципом, що і медик: не нашкодь. **«Дуже важко втрачати, тому цунуть кожну мить, навіть ком руки. Будьте обачні в брехні і не будьте сліпі!»** — каже Світлана.

Про це вона пише у вірші «Сокровенне»:

Бійтеся Бога. Бійтеся брехні.
Й вас любитимуть завше.
Не тільки здобувайте — боріться!
В борні ваша міць зростає настільки!
Рецензентно не дякуйте,
Бо у горі не читають рецензій.
Помоліться світанком,
І Боз починайте добро без претензій.
Називайте добре добром.
Почуття, як рентген
В стосунках.
То вас Бог поділив ребром
Й споглядає
За лаштунками...

09.11.18 р.

Поезія Світлани глибоко філософська. Вона використовує нові інтерструктурні виражальні засоби: авторські неологізми, поетичну інверсію, яскраві епітети, насичену метафоричність, складні синтаксичні конструкції. Її слово пронизує до глибини душі та буде жити у пам'яті людській, тому що вона ділиться зі світом найсокровеннішим: **«Позич кому хочеш приєднати весни... Подякуй Богу й берег обійди, Знайди любов, добрішу за чекання...»**

Жанна БАСЮК, заступник директора з виховної роботи комунального закладу «Малоходачківська ЗОШ I-III ст.»

РЕКЛАМА
ОГОЛОШЕННЯ

НЕРУХОМІСТЬ

Продам

1 кім. Східний, 2/10, 40м, сира, будинок
зданий 0686921537
2 кім. Дружба, 5/5, 44, 4м.,
хрущовка 0679037332
2 кім. Дружба, 4/5, п/б, 46м, косм. рем.,
колонка, 21500 096 6774724
3к. Сонячний, 3/9ц, 82м, сира, буд.
зданий, 47000 0966774724
Продам кухню, площа 0,14 га. Ціна договір-
на. 0976846267, 0352-51-49-22.
Продається земельна ділянка під
забудову біля м. Тернополя (10 км). 0972294358, 0988046342

Продаються земельні ділянки 0,15 га і
0,16 га 0974376286, 0964139726
Продам земельну ділянку 0,2 га під за-
будову у с. Великий Глибочок, проведена
вода 0965753823

Продам земельну ділянку, приватизова-
на, 10 км Тернополя 0680605586,
0672993168

Земельна ділянка, с. Біла, 6 сот, комуні-
кації, 8000 0966774724
Будинок Кутківці, 250м, 8сот, комуніка-
ції, розводка, і/о, мп/вікна, двері, 80000
0966774724

Житловий будинок в смт Микулинці, с
гараж і господарські будівлі, 9,9 сот.
0962363513

Будинок с. Петриків, 450 м, 2 пов. +
ділянка 14 сот
0686921537

Продається земельна ділянка під забудову 8 сотях, село Байківці (центр села).
0975681756 Наталя

Оренда

Винайму квартиру для порядних людей,
розглянемо усі пропозиції 0423436,
0964736766

Здам в оренду приміщення під офіс.
Дві кімнати по 20м. кв. на вул. 15 квітня
0677005502

3 кім. Дружба, новобудова, меблі та побутова техніка, і/о 0686921537

Куплю

Будинок біля Тернополя, ділянку, дачу,
розглянемо усі пропозиції 0423436,
0964736766; 0662929348

**Дорого
землі, городи від 1 га.
Допомагаємо
в оформленні
документів на землю:
спадщина, сертифікати.**

☎ (068) 862-24-29

ТЕХНІКА

Трактори, мототрактори, мотоблоки, двигуни різних потужностей, обладнання до них. Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка. Знайдете ешеварта — віддамо, оше варта ешеварта. 0985989484, 493000, 0982591958, 0666653606, www.tractor_c.com.ua

СТО «Спектр» вул. 15 квітня, 44а: ремонт двигунів, коробок передач, ходової частини, охолоджувальної та паливної систем, комп'ютерна діагностика автомобілів, чистка форсунок, рихтувальні і зварювальні роботи 0677005502, 510097

Здам в оренду два обладнанні бокси для автослюсарів 0677005502

ГБО на авто для всіх типів бензинових двигунів 0428220, 0673517555, www.gaz.te.ua

БУДІВНИЦТВО, РЕМОНТ

Дошка на підлогу, обрізна, вагонка со-
снова 0679534307

Газоблоки «Аерок», якісні, сертифіковані, клеї для кладки та оздоблення блоків 0978085572

Електричні водонагрівачі, продаж, встановлення, 0404100, 0673533170

Труби азбестоцементні, залізобетонні, 0424380, 0979798631

Koyo. TIMKEN NTN. SNR.

ПІДШИПНИКИ

Для промислової та сільськогосподарської техніки

Для легкових та вантажних автомобілів

ПАСИ КЛИНОВІ

Для імпортованих комбайнів

САЛЬНИКИ

м. Тернопіль. Тел. (067) 354-70-97
www.bearings.te.ua

Опалювальна техніка, монтаж 0522317

Кондиціонери провідних фірм світу, 0257478, 427237

Якісні натяжні стелі 0970344458

Всі види будівельно-ремонтних робіт 0976536164

Демонтаж та пор зка конструкцій з металу 0672204157

ВСЕ ДЛЯ ДОМУ

Очишувачі питної води (фільтри), картриджі 0432676, 0673491313

Ковани ворота, огорожі, перила. 0971322950, www.fk.te.ua

Меблі

Шафи-купе, безкоштовний замір, 0434714, 0674878484, 0958752424

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Продам

Продаємо гуртом та вроздріб саджанці та живці високопродуктивної чорної смородини 0973944257

Тварини

Віддам у добрі руки цуценят 0982266977

Куплю

Купуємо худобу, телят, коней 0498844, 0507404945, 0676726156

Закуповуємо ВРХ, коней, свиней, телят 0977270253

«ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»
оголошує конкурс на вакантні посади

- Агент торговельний з автомобілем – ЗП 13000 грн
- Оператор ПК (робота в нічну зміну) – ЗП 6500 грн
- Продавець консультант – від 350 грн / в день
- Оператор GPS-контролю (доба через дві) – ЗП 5600 грн
- Обвалювальник м'яса – ЗП 450 грн/день
- Обліковець в цех – ЗП 7500 грн
- Апаратник стерилізації консервів – ЗП 7000-10000 грн
- Прибиральник виробничих приміщень (з 16.00 до 21.00) – ЗП 7000 грн
- Оператор відеоспостереження (доба через дві) – ЗП 5600 грн

Тел. 067 658-82-59

*вказано орієнтовний розмір доходу

ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»

оголошує конкурс на вакантні посади

- Ветеринар-зоотехнік ЗП від 12 000 грн
- Охоронець ЗП 5000грн (чистими) – телефонувати 0673522041
- Машиніст бульдозера ЗП 10 000 грн
- Машиніст екскаватора ЗП 10 000 грн
- Машиніст автокрану ЗП 10 000 грн
- Оператор свиноплеєксів у м. Ланівці ЗП 10 000 грн
- Працівник забійного цеху в с. Настасів ЗП 9 000 грн
- Служар по ремонту автотранспорту в с. Настасів ЗП 10 000 грн

Тел. 067 658-82-59

ПОСЛУГИ

Побутові

Професійне перетягування та ремонт м'яких меблів 0678386928

Прокат карнавальних та святкових костюмів, великий вибір 0675062200

Будинки в утеплені квартири та рихтуванням 0971448151

Медичні

Лікування на бджолиних вуликах, пилок, мед 0685392533, 0972076523

Фінансові

Кредити 0972227777, 528822, www.terna.ua

РОБОТА

На роботу потрібен журналіст. Офіційне працевлаштування. Повний робочий день. Довідки за тел.: 0503776715, 0977218259, 0977947546

Прийму на роботу на СТО менеджера та автослюсара 0677005502

РІЗНЕ

Бажаєш припинити пити? Анонімні алкогольі 0683663538

Італійська хімія

○ Чистка текстилю

○ Прасування

○ Чистка та фарбування шкіри

○ Чистка весільних платів

○ Замша

○ Чистка ковдр

○ Чистка хутра

○ Аквачистка пуховиків

○ Чистка пір'я

○ Біохістка

○ Реставрація подушок, ковдр із заміною напірника

○ Перешиття перин та подушок

43-62-05

Італійська хімія "Фрателлі"

Тернопіль, Об'їзна, 12/5

(ринок "Західний", 2 ярд)

Реклама і оголошення в нашій газеті

528830, 097 7947546

Ціни дійсні з 8.11.2017р.

Мінімальне оголошення — 2 рядки, до 70 символів

5 грн або купон

Кожен додатковий рядок

+2 грн

Виділення напівжирним шрифтом

+5 грн

Оголошення в рамці — 3 рядки, до 100 символів

20 грн

Оголошення в рамці — 5 рядків, до 150 символів

30 грн

На темному фоні +10 грн

1 позиція у бізнесовому довіднику (2 рядки) 35 грн

Кожен додатковий рядок +5 грн

Будинок-дача біля Тернополя, 2 пов., жилий, 0.06 га, 28500. 0968509583
Мотоблоки нові (потужністю від 4 до 15 к. с.), трактори (від 12 к. с.), мототрактори, двигуни різних потужностей, навісне обладнання. Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка. 0985989484, 493000, www.tractor_c.com.ua
Пшеницю, ячмінь насіннєвий першої репродукції. 0973171523, 0974400604, 0686067067

Комп'ютерна діагностика автомобілів, усунення помилок, чистка форсунок. 0974351918

Лікування на бджолиних вуликах, бджолоужалення, інгаляція, пилок, перга, прополіс, мед, воскова міль, мертві бджоли. с. Чернелів-Руський. 0679455186

КЛАСИЧНІ МЕБЛІ ВІД ВИРОБНИКА
вул. С. Бандери, 47 (м-н «Київ») 0673542064

Діє система знижок, залежно від площі та кількості виходів

Блочна реклама:

1 см² на 1 сторінці 8 грн

1 см² на кольорових сторінках 6 грн

1 см² на чорнобілих сторінках 3 грн

Оцінка майна

майнових прав та бізнесу експертна грошова оцінка землі
067 783 73 59

Мінімальний блок 49x49 мм (24 см²) на чорнобілій сторінці 72 грн

Купон безкоштовного оголошення

Подільське СЛОВО

Рубрики: Куплю Продам Послуги Вважати недейсним

Текст оголошення + телефон

Щоб ваше оголошення було надруковане в черговому номері "Подільського слова", треба заповнити купон і надіслати або принести в редакцію в СЕРЕДУ до 12 год. Наша адреса: 46002, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

Вітаємо!

Працівники відділу освіти Тернопільської РДА та районної осмети методичного кабінету щиро вітають з днем народження головного бухгалтера **Галину Богданівну КРАВЕЦЬ**.

*Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні краплі бід, ні жалю, ні страждань.
Життя хай квітне, мов вишневий сад,
І кожен день усмінено радіє,
А доля подарує зорепад
Здоров'я, миру, успіхів й надії.*

Колектив Скоморохівської ЗОШ І-ІІ ступенів щиро вітає з днем народження головної бухгалтера **Надію Богданівну ПИДБІРАЛЬНИК**.

*Із днем народження вітаємо!
Добра і радіощі бажам,
Здоров'я на усі літа,
Хай в серці квітне доброта.
Хай в небі сонце ніжно сяє,
Веселка барвами заграє,
Щебечуть солов'ї грайливо
На життя довге й щасливе!*

Щиро вітаємо із 70-річчям директора будинку культури с. Мишковиці, ветерана праці **Зіновія Олексійовича ЛОСЯ**.

У цей святковий та радісний день, від усієї душі бажаємо Вам міцного козацького здоров'я, особистого щастя, радості, щоб всі Ваші справи були невідкладні, плину часу та зміни поколінь, щоб тепло та затишок родинної оселі надійно захищали Вас від життєвих негараздів, а в майбутньому на Вас чекали ще багато наповнених корисними справами і земними радощами років.

Дякуємо за багаторічну, сумлінну працю, високий професіоналізм, особистий внесок у розвиток української національної культури. Людська шана хай буде подякою Вам за працю.

*Нехай летять собі літа,
Нам зупинити їх не вдасться.
Хай буде істина проста:
Чим більше літ, тим більше щастя.
Людської шани зичимо й тепла,
Достатку, знаних заходів у родині,
Журба щоб в безвісті відійшла,
А радість жила в кожній днині.*

З повагою — працівники відділу культури РДА, Тернопільського районного будинку культури, клубних та бібліотечних установ району, профспілковий комітет.

Колектив КНП Тернопільської районної ради «Тернопільський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» — завідувач ФАПу, фельдшер **Лариса Зіновіївна ШТОГУН**, акушерка **Любомира Теодозіївна КОЗЛОВСЬКА**.

*Нехай завжди Вам всміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки,
Хай збувається здоров'я не зрадить ніколи,
Хай щастя завжди мрії, бажання й думки.
Хай ладиться скрізь: на роботі, в родині,
Щоб радісний настрій у серці не згас,
Все світле і гарне, що треба людині,
Нехай неодмінно приходять до вас!*

Оголошення

Комунальне підприємство Великобірківської селищної ради «Добробут» повідомляє, що, відповідно до рішення виконкому Великобірківської селищної ради № 179 від 11 грудня 2018 року «Про розгляд проекту рішення про затвердження тарифів на водопостачання та водовідведення територіальної громади Великобірківської селищної ради «Добробут», з 1 січня 2019 року встановлюються тарифи на водопостачання за 1 куб. м для населення та бюджетних установ — 18,05 грн, для інших споживачів — 18,90 грн; на водовідведення за 1 куб. м для населення та бюджетних установ — 26,70 грн, для інших споживачів — 27,95 грн.

Зауваження та пропозиції приймають з 26.12.2018 року за адресою: смт Великі Бірки, вул. Грушевського, 53, КП «Добробут», тел. 49-20-83.

Додаткова інформація розміщена на сайті Великобірківської селищної ради в розділі «Оголошення» за посиланням — <http://v-birky.rada.org.ua/ogoloshennya-15-26-00-21-12-2016/>.

Інформує служба «101»

Правила пожежної безпеки під час проведення Новорічних свят

Незабаром – Новорічні свята. Будинки культури, клуби, шкільні та дитячі установи і наші оселі прикрасять. Однак недотримання елементарних вимог правил пожежної безпеки може зіпсувати піднесений настрій. Тернопільський районний відділ управління ДСНС України в Тернопільській області нагадує основні вимоги правил пожежної безпеки під час підготовки і святкування.

Під час організації та проведення заходів слід, насамперед, дотримуватись однієї важливої умови: якщо у святкуванні беруть участь понад 50 осіб, то необхідно використовувати приміщення, забезпечені не менш як двома евакуаційними виходами, замки та засуви на дверях цих виходів мають бути відчинені.

Особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов'язані ретельно оглянути приміщення і переконатись у повній їх готовності до безпечного проведення свят: в забезпеченості потрібною кількістю первинних засобів пожежогашіння, справності засобів зв'язку, пожежогасіння, апаратури і сигналізації.

Не дозволяється: заповнення приміщень людьми понад установлену норму; зменшення ширини

проходів між рядами; установка в проходах додаткових крісел, стільців тощо; повне відключення під час спектаклів або вистав світла; використання віконниць для затемнення; проведення вогневих та інших пожежонебезпечних робіт, а також включення в програму (сценарій) номерів (вистав) із використанням вогневих ефектів.

Під час проведення Новорічних свят:

— за відсутності в приміщенні електричного освітлення (під час можливого відключення тощо) святкування проводити тільки протягом світлового дня;

— ялинка має бути встановлена на стійкій основі;

— ялинку не слід встановлювати у проходах, біля виходів, на шляхах евакуації;

— ілюмінація має бути виконана з додержанням правил улаштування електроустановок;

— у разі використання електричної освітлювальної мережі без понижуючого трансформатора на ялинці можуть бути застосовані гірлянди тільки з послідовним увімкненням лампочок напруження до 12 вольт;

— у люмініції встановлювати в приміщенні несправності в ілюмінації (нагрів проводів, блимання лампочок, іскріння тощо) її потрібно терміново вимкнути;

— не дозволяється прикрашати ялинку целулоїдними іграшками, а також марлею і ватою, що не просочені вогнезахисною речовиною, застосовувати для ілюмінації ялинки свічки, одягати дітей у костюми з легкозаймистих матеріалів (вати, паперу, обліпів і т. ін.).

Особливо небезпечною є недопущення використання піротехнічних засобів дорослими та дітьми. Пам'ятайте! Використання таких виробів збільшує ймовірність виникнення пожеж та загрожує травмуванням людей.

Як бачимо, основні вимоги пожежної безпеки під час проведення святкових заходів нескладні та не потребують особливих матеріальних витрат. Однак суворе їх дотримання дасть змогу не затьмарити веселе Новорічне свято, уникнути неприємностей, пов'язаних із пожежею.

Якщо ж біда все таки трапиться, пам'ятайте: 101 — номер виклику служби порятунку!

Тернопільський РВ УДСНС України у Тернопільській області.

Оголошення

Оголошення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад фахівців комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Тернопільської районної ради Тернопільської області

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр» Тернопільської районної ради Тернопільської області оголошує конкурс на заміщення вакантних посад фахівців комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Тернопільської районної ради, а саме:

- вчителя-логопеда (1 штатна одиниця);
- практичного психолога (1 штатна одиниця).

Брати участь у конкурсі мають право особи, які мають вищу освіту (диплом магістра або спеціаліста) за спеціальністю «Спеціальна освіта», «Корекційна освіта», «Дефектологія», «Психологія» за спеціалізацією логопеда, практичного психолога і за своїм рівнем кваліфікації та професійними якостями відповідають вимогам, установленим до педагогічних працівників чинним законодавством України та умовам оголошеного конкурсу, зокрема:

- громадяни України, які вільно володіють українською мовою;
- мають стаж роботи за фахом не менше трьох років;
- мають відповідну профільну освіту та спеціальну підготовку.

Особа, яка бажає взяти участь у конкурсному відборі на заміщення вакантної посади педагогіч-

них працівників подає:

- копію паспорта громадянина України;
- заяву про участь у конкурсі, написану власноруч та зареєстровану претендентом у КУ «ІРЦ» Тернопільської районної ради;
- заповнений особовий листок з обліку кадрів та власноруч написану автобіографію, фото 3x4;
- анкету-резюме в друкованому вигляді;
- засвідчені згідно з вимогами чинного законодавства України (відділом кадрів установи, закладу освіти, де працює претендент, чи нотаріально засвідчені) копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання (при наявності);
- документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (засвідчені згідно з чинним законодавством України);
- копію трудової книжки;
- заяву про згоду на збір та обробку персональних даних.

Документи приймають з 14.12.2018 по 08.01.2019 включно за адресою: с. Острів, вул. Відродження, 1. За додатковою інформацією звертатися за телефоном 0982510680, Лоза Світлана Іванівна.

Про час і місце проведення конкурсу буде повідомлено додатково.

18 грудня о 15 год. в приміщенні Ігровицької сільської ради Тернопільського району відбудуться громадські слухання містобудівної документації:

1. «Генеральний план с. Ігровиці Тернопільського району»;
2. Детальний план території для будівництва та обслуговування культурних та інших будівель релігійної громади УГКЦ «Парафія Преподобної Параскевії Терновської» за адресою: вул. Шевченка, 27, с. Ігровиця.

Гаї-Шевченківська сільська рада Тернопільського району Тернопільської області повідомляє, що 21 сесією 5 скликання від 10.12.2018 року за №233 прийнято рішення «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель села Гаї-Шевченківські Тернопільського району Тернопільської області». З рішенням можна ознайомитися на сайті Гаї-Шевченківської сільської ради.

14.01.2019 року у приміщенні Білецької сільської ради за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, с. Біла, вул. Гетьмана Мазепи, 27 відбудуться громадські обговорення містобудівної документації «Детальний план на земельну ділянку для розміщення об'єкта автосервісу та виробничих приміщень в с. Біла Тернопільського району Тернопільської області, вул. Гераль Тетяна Іллівна».

Великобerezовицька селищна рада проводить громадські обговорення містобудівної документації «Детальний план території земельної ділянки гр. Ридлицького Володимира Платоновича, площа 0,065 га, кадастровий номер 612525200:02:002:0115, призначеної для ведення особистого селянського господарства, щодо зміни цільового призначення під будівництво і обслуговування житлового будинку в селищі Велика Березовиця Тернопільського району Тернопільської області».

Громадські слухання відбудуться 15 січня 2019 року о 16 год. в приміщенні Великобerezовицької селищної ради.

Співчуття

Директорський корпус висловлює співчуття начальнику відділу освіти Тернопільської РДА Василю Зіновійовичу Цалю з приводу втрати батька.

Життя як воно є

Як святий Миколай від біди врятував

Два роки тому з одним священником трапилася дивовижна історія. Якби не святий Миколай, хтосна, чим би усе скінчилося. Такі життєві події вкотре переконують: щира віра й молитва воістину здатні творити дива.

В автомобілі – іконка з Афона

«Святий Миколай – наш помічник у дорозі, на морі та на суші...» Ця мамина наука змалку була у вухах. Куди не йшов чи не їхав, вона завше благословляла в путь і молилася за щасливу дорогу перед образом Миколая Чудотворця. Й святий беріг.

Підрісши, Олександр почав більше цікавитися життям цього святого. Вдома з'явилася дуже багато літератури, і духовної, і світської, що розповідала про благодіяння та чудеса, якими було сповнене життя святого Миколая. Хлопчина запоем читав книги про те, як Миколай Чудотворець допомагав потопаючим, повертав зір незрячим, дарував їжу голодним... І віра його міцніла.

Минули роки, й Олександр став священником. Стіни його помешкання прикрашено багатьма іконами, та образ святих Миколая завжди був на чільному місці.

Має отець Олександр іконку святого і в автомобілі, аби повсякчас супроводжував його у дорозі. Цей образок привезли священнослужителі аж з Афона. Він прикріпив реліквію на вітрове скло. Але так, аби лик був повернутий на шлях, а не на водія. Щоб Миколай Чудотворець «бачив дорогу»...

«Ти – попереду, а я – за тобою»

«Господи, благослови і збережи. Матінко Божа, покрий чесним своїм омофором. Святителю Миколаю, допомагай у дорозі. Ти – попереду, а я – за тобою...» Сідаючи в авто, отець

Олександр щоразу промовляє ці слова. З молитвою й вірою перехрещує лоба, і лише тоді рушає.

Саме напередодні дня святого Миколая діти прихворіли, й він сам, без імоції, поїхав провідувати своїх батьків. Загостювався до пізнього вечора, але на ніч не залишився. Бо як серце до матері з батьком кличе, так — і до дому. Мама наготувала для них гостинчики, а батько поклав у машину ще й банку безрезового соку.

– Швидше хай одужують, і приїжджайте в гості всі разом! – гукали синові вслід.

Надворі вже зовсім стемніло. Місяць сховався за темними хмарами, на землю опустився сивий туман. Легкий морозець почав скріплювати багнюку, і дорога стала доволі небезпечною.

Отець Олександр їхав помаленьку. Бо вже за метр попереду нічого не було видно, стояла «біла стіна». Назустріч проїжджали лише поодинокі машини, і це неабияк тішило.

Але втома брала своє. Недоспані ночі й далека дорога змикали очі.

Якоїсь миті отець Олександр побачив перед собою святого Миколая. Сивобородий, як на іконі. Але очі мав живі-живі. Вони випромінювали одночасно і любов, і строгість. І кліпали... Той погляд нагадував батька: коли малим, було долився й погляд шадував, ньєко так само, було долився. А ще звернув увагу, що Миколай не склав пальці для благословення (як ми бачимо на образах), а мовчки стулив їх у кулак. «Невже вдарить?» – ця думка промайнула у голові. І Миколай кулаком торкнувся чола священника.

Отець Олександр спросоння натиснув на гальма. Коли автомобіль спинився, видіння вмить зникло. Водій відразу вийшов з машини. Й побачив прямо перед колесами... п'яного чоловіка. Ще б мить – і могла бути велика біда.

«Спасибі, отче Миколаю», – промовляв о. Олександр ще і ще, дякуючи святому за те, що вберіг від страшної трагедії.

Дрімота зникла, наче й не було. Отець Олександр допоміг п'яному добратися додому, а сам спокійно доїхав до свого села.

Цю історію, непрочитану з книжок, а пережиту, священник особливо трепетно розповідає в родинному колі. І щоразу закликає кожного з вірою молитися усім святим. Нагадає: шануючи святих, ми шануємо Бога, який дав їм, окремим людям, особливу благодать. Ми ж, прості смертні, її втратили, спотворюючи своє життя гріхами...

Лист від Миколая дорослим

Вітаю вас, мої дорослі сини і дочки!

Ви запитаєте, чому я пишу вам, адже зазвичай все відбувається навпаки? І справді, ви часто допомагаєте своїм дітям писати до мене листи, а потім крадькома забираєте їх із підвіконня і ховаєте в потаємні коробки – на згадку. Але сьогодні я вирішив порушити традицію, бо маю що вам сказати.

Більшість ваших дітей просять у мене іграшки і солодоці. Але дехто з них, особливо ті, котрим вже довелось знати недитячі проблеми, мріють про здоров'я для себе чи своїх близьких або просто про мир. Просто про мир – замисліться над цим! Невже ви не розумієте, що здійснення цих мрій багато в чому залежить від ваших вчинків?

Дехто з вас перед святом Миколая поспішає у іграшки, щоб подати сина чи доньку в ці миті ви не думаєте про тих дітей, які ведуть важку боротьбу за своє життя? Ви готові придбати непотрібну забавку для своєї дитини, але вам шкода дати кілька гривень тим, хто їх дійсно потребує!

Ви несете додому пакунок із дорогим іграшковим песиком, який вмить гавкає і пересувається по кімнаті. І водночас не помічаєте маленьке кошеня, голодне і налякане, яке безнадійно тремтить біля вашого під'їзду!

Щоб потішити близьких, купуєте дорогі цукерки, іграшкові машини, розкупи букетів. Але Миколай проходить повз стареньку кабину, яка, опустивши очі від некучого сорому, вимушена продавати домашні заготовки?

Я не закликаю вас позбавляти святкових сюрпризів рідних і близьких, зовсім ні. Подарунки – це чудово, і ваші наміри до всіх, а не лише до чудових. Але Миколай навіки і подумайте, не лише ви можете допомогти у ці передсвяткові дні. Якщо кожен із вас зробить хоча б один маленький крок у цьому напрямку, то в світі стане трішки тепліше і затишніше! А ще ви покажете власним дітям, що означає бути чемними.

З вірою у вас і надією на вашу доброту, — святий Миколай.

Цікаво знати

Вип'ємо чайку?

15 грудня — Міжнародний день чаю. Традиція чаювання має тисячолітню історію. У різних країнах світу — своя культура споживання цього напою.

Редакція «Подільського слова» зібрала для вас найкориснішу інформацію: властивості напою, поради, як обрати найкращий чай, і кілька незвичних рецептів його приготування.

Різновиди чаю

Найпоширеніший — чорний. Особливість його в тому, що він зазнає повного окиснення.

Улун за своїми властивостями нагадує традиційний чорний. Він окиснений на 30 — 70%. У Китаї його називають синьо-зеленим чи навіть блакитним.

Зелений не піддається повному окисненню. Отже, його справе за чорний.

Жовтий — майже такий самий, як і зелений. Але процес його сушіння значно сповільнений. Смак — свіжий і солодкуватий.

Білий виготовляють із бруньок і молодих листочків, які розкрилися тільки наполовину. З усіх видів чаю білий містить найбільше корисних речовин, оскільки піддається ще меншій ферментації, ніж зелений.

Пуер — нестандартний і дуже смачний чай. Чим він старіший — тим пікантніший. Його готують за складною технологією: листя обробляють спеціальними

настоями, потім додають бактерії, щоб чай ферментувався. Після цього поміщають у спеціальні ями і настоюють кілька років!

Також чаєм називають напої, які не містять листя чайного куща. Наприклад: мате, ройбуш, кудін, паркаде, ханібуш, трав'яні чаї.

Корисні властивості чаю Чорний

Вітаміни: Р, К, А, С і РР.
Властивості: має сильну бактерицидну і в'язучу дію (допомагає при харчових отруєннях); використовують для дезінфекції при ранах, гнійних захворюваннях шкіри і кон'юнктиві; впливає на нервову систему (залежно від міцності, має як заспокійливу, так і тонізуючу дію); зміцнює ясна і захищає зуби від карієсу; покращує стан судин.

Зелений

Вітаміни: С, РР і групи В.
Властивості: тонізує організм загалом і нервову систему зокрема (тому не пийте його перед

сном); має чудові антибактеріальні властивості; виводить з організму важкі метали, холестерин; зміцнює судини; позитивно впливає на травну систему; допомагає боротися з онкологією.

Білий

Вітаміни: С, РР.
Властивості: рекомендують людям з хронічною втомою та зниженим імунітетом.

Пуер

Властивості: неймовірно багаторічний, тож його можна пити замість кави. Він підвищує працездатність, покращує самопочуття, виводить з організму токсини, допомагає позбутися зайвої ваги. Зміцнює судини, знижує рівень холестерину й цукру в крові.

Цікаві рецепти приготування чаю

У кожного з нас є свої улюблені способи приготування цього напою. Хтось додає лимон, хтось — гвоздику, комусь до смаку лід,

а декому — вершки. Але сьогодні ми хочемо запропонувати вам дійсно незвичні способи заварювання чаю.

Солоний

Хочете чогось справді незвичного? Спробуйте солоний тибетський чай із маслом!

Як приготувати:

Вам знадобиться звичайний чорний чай високої якості. Заваріть його в невеличкому чайничку. Додайте половину чайної ложки солі і чайну ложку вершкового масла. Тибетці використовують масло з молока яка, але й звичайне коров'яче підійде.

Масала

А цей рецепт родом з Індії. Це чай, приготований на молоці з додаванням приправ.

Як приготувати:

Вам знадобиться: 1 насінина гвоздики, 1 стручок кардамону, 1 паличка кориці, розламана на шматки, 1 склянка свіжого молока, мелений імбир на кінецьку ножа, кілька крупинок свіжого

меленого чорного перцю, 1 столова ложка цукру, 2 столові ложки чорного чаю, кілька крупинок солі.

У ступці або кавомолці подрібніть кардамон і корицю. У невелику каструлю помістити спеції, імбир, перець, цукор, сіль, чорний чай. Залити молоком. Довести до кипіння. Зняти з вогню відразу ж після закипання і процідити.

Чорнично-горіховий

Смак і запах цього чаю не залишать вас байдужими!

Як приготувати:

Візьміть столову ложку ягід чорниці (підійдуть сушені), чайну ложку перегородок з волоського горіха. Залити окропом (600 мл). Дайте настоятися 10 хвилин, бажано у термосі, але можна використати посуд зі щільною кришкою. Перед подачею додайте меду.

Смачного і корисного чаювання!

Бокс | Знай наших!

Проти Лому немає прийому

Україна продовжує тримати пальму першості у професійному боксі. Услід за яскравими і переконливими перемогами Олександрів — Усика і Гвоздика — впевнену звитягу здобув і Василь Ломаченко. Наш боксер у Нью-Йорку на арені «Madison Square Garden» здолав представника Пуерто-Ріко Хосе Педраса. Таким чином українець захистив свій титул чемпіона WBA і здобув пояс WBO. Бій тривав усі 12 раундів, але перемога українського спортсмена була очевидною. Суддівські оцінки — 119-107, 117-109 і 117-109 — тому підтвердження.

Весь двобій пройшов під диктовку Ломаченка, хоча варто віддати належне Педрасі, котрий розбив брову бійцю з України, тож після 6-го раунду Василю довелося постійно витирати кров, що ускладнювало видимість. В 11-му раунді Ломаченко двічі відправив Педраса на раунд, і той заледве підвівся. Суддя доволі повільно відраховував нокаунт, що дало змогу Педрасі врятуватися. У ці секунди він перебував за крок від нокауту. Більш спокійно вийшов на наступний раунд. Педраса вже усвідомлював: поєдинок не врятувати, тому головним його завданням було встояти до кінця. Це йому вдалося, але анітрохи не зіпсувало вражень від чергової прекрасної перемоги українського боксера, після якої він обійшов свого співвітчизника Олександра Усика в рейтингу кращих боксерів світу, незалежно від вагової категорії, за версією VoxRes (Василь посідає 3-тє місце, Олександр — 4-те). Для Ломаченка ця звитяга стала 12-ю за однієї поразки. У Педраси — друга поразка в 27-ми боях.

нагородили Кубком Вела Баркера, який дають незалежно від вагової категорії. Через 4 роки Василь привіз другу олімпійську нагороду вищого гатунку, але вже у ваговій категорії до 60-ти кілограмів.

Василь Ломаченко — двічі олімпійський чемпіон.

Після Лондона-2012 року Василь Ломаченко став учасником тільки-но створеної команди «Українські отамани». Він провів 6 боїв, усі закінчилися перемогою. Головною інтригою поєдинків Ломаченка стала зустріч із «старим знайомим» Альбертом Селімовим, який виступав за команду Азербайджану. Справа в тому, що бій на Чемпіонаті світу 2007 року проти цього спортсмена став єдиною поразкою Василя за всю аматорську кар'єру. І хоча на Іграх у Пекіні Ло-

маченко взяв реванш, цього разу перемогою була принциповою. Що «СуперВася» і зробив.

Після перемоги над венесуельцем Хорхе Лінаресом 12-го травня цього року Ломаченко здобув чемпіонський титул WBA у легкій вазі і став рекордсменом за швидкістю завоювання трьох титулів на професійному ринзі. Для цього йому знадобилося 12 боїв. Василь за цим показником перевершив Оскара де ла Хойту (22 бої до титулу), Флойда Мейвезера-молодшого (34 бої) і Менні Пакьяо (41 бій). Цікаво, що до цього часу на рахунок були ще 2 рекорди за швидкістю здобуття титулів: у третьому бою Ломаченко виборов перше чемпіонство, а у сьомому — друге. Щоправда, у вересні японський боксер Косеї Танака, який теж здобув 3 чемпіонські титули за 12 боїв.

Фотофакт

«Золото» Юлії Джими

Українська біатлоністка Юлія Джима (на фото) виграла індивідуальну гонку першого етапу Кубка світу у словенській Поклюці. Українка зуміла пройти гонку за 43:06.6, не допустивши жодної помилки на вогневому рубежі. Джима випередила польку Моніку Хойниш майже на 6 секунд. Третє місце посіла чешка Маркета Давидова.

Оголошення

До уваги любителів волейболу

16 грудня 2018 року в спортивному залі ЗОШ I-III ст. с. Великі Гаї відбудеться Кубок з волейболу серед чоловічих команд на приз радіомовної компанії «Джерело». Джерельська районна державна адміністрація, змагання та підтримка «Джерело» запрошують усіх бажаючих взяти участь у змаганнях та підтримати волейболістів сіл, селищ району. Початок змагань о 9:30 год. Довідки за телефоном 097 720 0841.

Футбол | Наші в євробуквах

«Шахтар» — у Лізі Європи

У заключному, 6-му турі групового етапу Ліги чемпіонів УЄФА футболісти донецького «Шахтаря» на НСК «Олімпійський» у Києві за прискотили 39-ти тисяч глядачів зіграли внічию з французьким «Ліоном» (1:1).

На 22-й хвилині зустрічі Жуніор Мораеш ударом у правий кут воріт після передачі Ісмаїлі відкрив рахунок — 1:0.

Однак «гірники» не змогли втримати перевагу — на 65-й хвилині Набіль Фекір пробив під поперечину. Отож, у підсумку милова 1:1. В 1/8 фіналу найпрестижнішого клубного європейського турніру потрапила французька команда, а «шахтарі» в лютому зіграють в 1/16 фіналу Ліги Європи.

Підсумкова турнірна таблиця групи F

№	Команда	Ігри	Перемоги	Нічі	Поразки	Різниця	Очки
1	Манчестер Сіті	6	4	1	1	16-6	13
2	Ліон	6	1	5	0	12-11	8
3	«Шахтар» Донецьк	6	1	3	2	8-16	6
4	«Хоффенхайм» Зінсхайм	6	0	3	3	11-14	3

Історія

Чемпіонська хода тернопільського «Авангарду»

Цьогоріч минає півстоліття відтоді, як тернопільська футбольна команда «Авангард» (на фото) завоювала звання чемпіона України (тоді ці змагання проводилися під егідою класом «Б»).

У далекому 1968-му році гравців носили на руках, вони були кумирами молодого покоління, на їхні матчі ходили десятки тисяч уболівальників, на їх честь організували нагородження в драматичному театрі.

На довгий турнірний марафон у 50 календарних матчів вийшло лише 18 футболістів. Як відомо, стабільність — ознака класу. Впродовж декількох попередніх років награвся склад команди, сюди щороку вливалися по 2-3 гравці, кияк же команди залишався незмінним. Це дало змогу в 1968-му році: перше місце на попередньому етапі змагань (клас «Б», 1 зона УРСР), поділ разом із чернівецькою «Буковиною» першого місця у фінальному турнірі за звання чемпіона України і насамкінець перемога над чернівецькою (2:0) у «золотому» півфіналі.

З того чемпіонського складу серед живих залишилося небагато. Геннадій Колцун мешкає в Полтаві (з дружиною більше часу проводить на дачі), Василь Секеч — у Хмельницькому (віддав чимало років дитячому футболу, нині перебуває на заслуженому відпочинку), Владлен Науменко — у Миколаєві (продовжує передавати дітям

свій футбольний досвід), Володимир Прошкін та Борис Юров — залишилися віддані Тернополлю. У Прошкіна проблеми зі здоров'ям, тому він лише зрідка виходить на вулицю, а Юров, як і Колцун, займається домашнім господарством у селі поблизу Тернополя. Останнє, що хотілося, стали авторами двох «золотих» голів у вирішальному матчі проти «Буковини». Ці легендарні тернопільські футболісти пригадали про той триумфальний для тернопільського футболу сезон.

«Команда в Тернополі була зіграна. Відповідні гравці розуміли один одного з півслова. До того ж перед командою було поставлене чітке завдання на сезон: перемогти в зоні та боротися за звання чемпіона України. Зіграють та бажано, не перемогти страли зіграною успіху, — зізнається 76-річний півзахисник Володимир Прошкін, котрий виступав за «Авангард» із 1965 по 1970 роки.

Продовження читайте в одному з наступних номерів «Подільського слова».

За матеріалами офіційного сайту Федерації футболу Тернопільської області. Сторінку підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Все буде смачно

Пісні страви з квасолі

Салат з червоної квасолі та яблук

Інгредієнти: 1 скл. вареної червоної квасолі, 2 яблука середньої величини, 1 болгарський перець, 1 невелика цибулина, 3 ст. л. олії, 1 ч. л. яблучного оцту, сіль, перець.

Приготування. Квасоллю замочити в холодній воді (приблизно 0,5 л) на 6-8 годин. Потім помити, й варити протягом години для готовності. Приблизно за 10 хвилин до кінця варіння посолити.

Яблука нарізати кубиками, перець – соломкою, цибулю – півкільцями, додати склянку вареної квасолі. Все змішати, посолити, поперчити й заправити олією та яблучним оцтом.

Салат з квасолі й оселедця

Інгредієнти: 1 скл. вареної квасолі, 1 оселедець, 2-3 варені картоплини, 3-4 квашені огірки, одна цибулина, олія, сіль, перець.

Приготування. Оселедець почистити, відокремити філе від кісток, вимочити в милої, нарізати соломкою. Нарізати кубиками варену картоплю та квашені огірки, додати варену квасоллю і дрібно нарізану цибулю. Заправити олією, посолити, поперчити до смаку.

Салат з квасолі й броколі

Інгредієнти: 1 скл. білої квасолі, 200 г броколі, одне стебло селери, 1 болгарський перець, 1 огірок, кілька листків зеленого салату, 0,5 лимона, 2 ст. л. оливкової олії, сіль, чорний мелений перець, цукор за смаком.

Приготування. Квасоллю відварити, остудити. Броколі розібрати на суцвіття й відварити в підсоленій воді 5 хвилин. Стебло селери нарізати тонкими кільцями, болгарський перець та огірок – соломкою. Подрібнити зелений салат. 3 лимона витиснути сік. Приготувати заправку для салату: змішати лимонний сік, оливкову

олію, спеції, цукор і сіль. З'єднати всі інгредієнти й полити салат заправкою.

Теплий салат з квасолі

Інгредієнти: 1 скл. білої квасолі, 150 г грибів, 100 г волоських горіхів, зелень за смаком.

Для заправки: 1 ст. л. винного білого оцту, 2 ст. л. олії, 0,5 ч. л. гірчиці, перець за смаком.

Приготування. Гриби помити, почистити й відварити в підсоленій воді до готовності. Порізати на маленькі шматочки. Квасоллю відварити до готовності, злити воду. Змішати квасоллю, гриби й подрібнені горіхи.

Влити заправку в салат, перемішати й посипати нарізаною зеленню.

Салат з квасолі на швидкуруч

Інгредієнти: 1 банка консервованої червоної квасолі, 1 банка маринованих печериць, 1 пачка

житніх сухариків, пісний майонез, чорний мелений перець за смаком.

Приготування. З консервованих квасолі й печериць відцідити рідину. Печериці порізати. Змішати квасоллю, сухарики та печериці. Заправити майонезом і поперчити.

Салат з квасолі й моркви

Інгредієнти: 1 скл. квасолі, 1 морквина (велика), 1 цибулина, пучок зеленої цибулі, зелень кропу, сіль за смаком.

Приготування. Квасоллю відварити. Моркву натерти на грубій тертці. Цибулю порізати півкільцями. Цибулю і моркву обсмажити на олії. Зелену цибулю і кріп порізати. Всі інгредієнти змішати й посолити.

Паштет з білої квасолі

Інгредієнти: 250 г білої квасолі, 3-4 ст. л. оливкової олії, 3 зубки часнику, 1 ст. л. прованських

трав, сік і цебра 0,5 лимона, сіль і чорний мелений перець за смаком.

Приготування. Збити в блендері зварену квасоллю, часник, прованські трави, лимонний сік і цедру. Додати до смаку сіль і чорний перець. Якщо пюре виходить надто густим, додати трохи квасолевого відвару. Паштет залишити в холодильнику на 24 години. Подавати з сухариками.

Паштет з червоної квасолі

Інгредієнти: 1 скл. червоної квасолі, 1 ст. л. хмелі-сунелі, 2-3 зубки часнику, 50 г олії, 0,5 скл. волоських горіхів, сіль, чорний мелений перець, гострий червоний перець до смаку.

Приготування. Відварену квасоллю, олію, хмелі-сунелі, часник і подрібнені горіхи збити у блендері. Додати сіль, спеції, якщо заусе – трохи квасолевого відвару й ще раз збити до однорідної маси. Смачного!

Дитячий майданчик

У ніч на 19 грудня до кожної дитини приходять святі Миколай і кладе під подушку подарунки. Напередодні свята діти пишуть до Чудотворця листи зі своїми побажаннями і моляться до нього, просячи, передусім, здоров'я собі та батькам. А також згадують всі свої хороші і погані вчинки, зважають, яких більше. Буде гостинець чи, можливо, різка? Бо чемні діточки обов'язково знайдуть під подушкою бажане, а неслухняні — прутик. Ця різочка є своєрідним попередженням: час задуматися над своєю поведінкою і виправитися.

Знайди відмінності

ДОБРОМУ МИКОЛАЮ

На віконце хукаю,
Шибку протираю:
Чи до мене прийдеш ти,
Добрий Миколаю?
На Землі великий
Діточок багато —
Чи знайдеш ти стежечку
До моєї хати?
Я не найслухняніший
І не завжди чемний —
Може, сподіваюся
На прихід даремно...
А проте чекатиму,
Хоч і сон змагає.
Вірю, що знайдеш мене,
Добрий Миколаю.

О. Кротюк

МОЛИТВА ДО МИКОЛАЯ

Святий Миколаю,
Я тебе благаю:
Пошли щастя й світлу долю
Козацькому краю.

Дідусь і бабуся —
Щоб були здорові,
Татусь і матуся —
Щоб жили в любові.

Усім добрим діткам
Принеси гостинці
І подаруй Божу славу
Кожній сиротинці.

Н. Гуменюк

Подарунок святого Миколая

Високо у небі жило Ангелятко. Воно було ще маленьким, і дорослі Ангели не давали йому поважних доручень. Ангелятко знало: якщо воно робитиме добрі справи, то стане Ангелом-хоронителем якоїсь дитини.

Настав грудень, і всі старші Ангели Миколаю готувалися до мандрівки на землю: майстрували іграшки, випікали різні смаколики, а потім пакували подарунки. Мале допомагало їм.

І ось, вечір 18 грудня. Засурмили золоті сурми, і з Райських воріт вийшов святий Миколай.

Біля великих саней, завантажених доверху подарунками, він побачив Ангелятко:

— Хочеш зі мною на землю?

— Хочу... Дуже хочу!

— прошепотіло маля.

— То поїхали!

Цілу ніч Ангелятко допомагало розносити подарунки. А під ранок зазирнуло у вікно хатинки, де жив хлопчик Івасик, де жив хлопчик Івасик, ані його листка, ані малюнка не було в Небесній канцелярії, тому й подарунка для нього теж не було.

Ангелятко знало, що мама хлопчика лежить у лікарні, а тато при-

ходить з роботи пізно — коли Івасик вже спить. Ангелятко підлетіло до хлопчика і намалювало йому гарний сон, де пахли квіти, співали пташки й лігидно вмішалася мама.

— Коли ти навчилося малювати такі гарні сни? — запитав його святий Миколай.

— Мабуть, щойно, — відповіло маля й зашарілося.

— Що ж, — мовив Чудотворець, — нехай хлопчик лишається під твоєю опікою. Думаю, ти зробило достатньо добрих справ, щоб стати Ангелом-хоронителем. Нехай це буде для тебе моїм подарунком!

— Це — моя найбільша мрія! — Ангелятко не тямало себе від щастя.

Воно схилювалося над Івасиковим ліжечком, погладило хлопчика по голівці й поправило ковдру. І раптом на підлогу впав папірець, на якому було написано: «Хочу, аби мені приснилася мама...»

Так святий Миколай здійснив дві заповітні мрії — хлопчика Івасика та Ангелятка.

